

TUPSIKU ERALASTEAEDE JA LASTEHOID

ÕPPEKAVA

TARTU 2026

SISUKORD

I ÜLDOSA.....	5
1. ÜLDANDMED.....	5
2. LASTEASUTUSE LIIK JA ERIPÄRA.....	5
II ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED.....	7
1. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID.....	7
2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE LÄBIVIIMISE PÕHIMÕTTED.....	7
3. ÕPIKÄSITLUS.....	8
4. ÕPI- JA KASVUKESKKONNA KUJUNDAMISE PÕHIMÕTTED.....	9
III ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS.....	11
1. LASTEAIJA ÕPPEAASTA.....	11
2. TEGEVUSKAVADE NING PÄEVAKAVA KOOSTAMISE PÕHIMÕTTED.....	11
2.1. Lasteaia õppeaasta üldtegevuskava.....	11
2.2. Rühma õppe- ja kasvatustegevuse planeerimine.....	12
2.3. Päevakava koostamise põhimõtted.....	12
2.4. Rühmade nädalakavad ja õppe- ning kasvatustegevuse dokumenteerimine.....	14
3. LAPSE ARENGU TOETAMINE JA TOE VAJADUSE VÄLJASELGITAMINE.....	15
3.1. Lapse arengu toetamise põhimõtted.....	15
3.2. Lapse arengu jälgimine ja toe vajaduse väljaselgitamine.....	15
3.3. Lapse arengu toetamine.....	15
3.4. Koostöö lapse arengu toetamisel.....	15
4. KOOSTÖÖ LAPSEVANEMATEGA.....	16
4.1. Koostöö põhimõtted.....	16
4.2. Koostöö võimalused.....	16
IV LAPSE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED.....	17
1. ÜLDOSKUSED.....	17
1.1. Mänguoskused.....	17
1.2. Tunnetus- ja õpioskused.....	17
1.3. Sotsiaalsed oskused.....	18
1.4. Eneseregulatsiooni oskused.....	18
2. EELDATAVAD ÜLDOSKUSED VANUSETI.....	19
2.1. 1,5–3-aastaste laste eeldatavad üldoskused.....	19
2.2. 3–4-aastaste laste eeldatavad üldoskused.....	22
2.3. 4–5-aastaste laste eeldatavad üldoskused.....	24
2.4. 5–6-aastaste laste eeldatavad üldoskused.....	26
2.5. 6–7-aastaste laste eeldatavad üldoskused.....	27
V VALDKONDADE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA SISU. LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED VANUSETI.....	29
1. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE SISU JA LÕIMIVAD TEGEVUSED.....	29
2. VALDKOND „MINA JA KESKKOND“.....	29
2.1. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise ja korraldamise põhimõtted.....	29
2.2. Lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti valdkonnas „Mina ja keskkond“.....	31
3. VALDKOND „KEEL JA KÕNE“.....	38
3.1. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise ja korraldamise põhimõtted.....	38
3.2. Lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti valdkonnas „Keel ja kõne“.....	39
4. VALDKOND „EESTI KEEL KUI TEINE KEEL“.....	42
4.1. Valdkonna „Eesti keel kui teine keel“ põhimõtted.....	42
4.2. Eesti keelt teise keelena kõneleva lapse eeldatavad tulemused vanuseti.....	43
5. VALDKOND „MATEMAATIKA“.....	46
5.1. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise ja korraldamise põhimõtted.....	46
5.2. Lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti valdkonnas „Matemaatika“.....	47
6. VALDKOND „KUNST“.....	52
6.1. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise ja korraldamise põhimõtted.....	52
6.2. Lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti valdkonnas „Kunst“.....	53
7. VALDKOND „MUUSIKA“.....	56
7.1. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise ja korraldamise põhimõtted.....	56

7.2. Lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti valdkonnas „Muusika”	57
8. VALDKOND „LIIKUMINE“	60
8.1. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise ja korraldamise põhimõtted.....	60
8.2. Lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti valdkonnas „Liikumine”	61
VI LAPSE ARENGU ANALÜÜSIMINE, HINDAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS.....	65
1. Lapse arengu hindamise eesmärk ja põhimõtted.....	65
2. Lapse arengu hindamise meetodid ja korraldus.....	65
3. Lapse arengumapp.....	66
4. Lapse arenguvestlus.....	66
5. Koolivalmiduse hindamine ja koolivalmiduskaart.....	67
VII LASTEAIA ÕPPEKAVA UUENDAMINE JA TÄIENDAMISE KORD.....	68

I ÜLDOSA

1. ÜLDANDMED

OÜ Tupsiku poolt 2010. aastal loodud ettevõtte oli algselt Tupsiku Lastehoid. Aastal 2013 loodi Tupsiku Lastehoiu ruumidesse kaheühmeline Tupsiku Eralasteaed, millest 2025. aasta lõpus sai Tupsiku Eralasteaed ja Lastehoid.

Tabel 1. Tupsiku Eralasteaia ja Lastehoiu üldandmed

Lasteaia pidaja	OÜ Tupsik
Registrinumber	11970380
Lasteaia aadress	Mõisavahe 21, 50707 Tartu
Lasteaia liik	eralasteaed
Kodulehekülg	www.tupsik.ee
E-mail	info@tupsik.ee
Õppekeel	eesti keel
Rühmade arv (õppekohtade arv)	3 rühma (16 + 16 + 10)
Lasteaia lahtioleku kellaaeg	õppeperioodil kell 7.30 – 18.00 suveperioodil 7.30 – 17.00
Personali koosseis	õpetajad, abiõpetajad, lapsehoidja, direktor

2. LASTEASUTUSE LIIK JA ERIPÄRA

Tupsiku Eralasteaed ja Lastehoid on eraõiguslik alusharidusasutus, kus tegutsevad kaks liitühma – **Mesimumm** ja **Lepatriinud** – ning kõige noorematele lastele mõeldud lastehoiurühm **Liblikad**. Lasteaias on kuni 42 kohta 1,5–7-aastastele lastele.

Tupsiku eripäraks on väike ja kodune õpi- ning kasvukeskkond, kus iga lapse arengut toetatakse tema individuaalseid vajadusi, huve ja arengutempot arvestades. Väikesed rühmad võimaldavad luua usalduslikud suhted laste, perede ja töötajate vahel ning märgata iga lapse tugevusi ja arenguvajadusi.

Liitühmade õppekorraldus toetab eri vanuses laste omavahelist õppimist ja koostööd. Vanemad lapsed saavad olla noorematele eeskujuks ja toetajaks, nooremad omandavad teadmisi ja oskusi loomuliku koosõppimise kaudu. Selline õpikeskkond kujundab hoolivust, vastutustunnet, suhtlemisoskust ja iseseisvust.

Õppe- ja kasvatustegevus lähtub kaasaegsest õpikäsitusest, mille keskmes on aktiivne, mänguline ja tähenduslik õppimine. Lastele luuakse võimalusi uurida, avastada, katsetada,

liikuda, teha valikuid ning õppida nii toas kui ka õues, lähtudes nende huvidest ja igapäevaelust.

Oluliseks peetakse lapse heaolu, turvatunnet ja positiivseid suhteid. Õpetajad on lapse arengu toetajad ja suunajad, kes loovad õppimiseks inspireeriva ning kaasava keskkonna, kus väärtustatakse iga lapse eripära.

Tupsiku Eralasteaed ja Lastehoid väärtustab avatud koostööd lapsevanematega ning usub, et lapse arengut toetab kõige paremini lasteaia ja kodu ühine tegutsemine. Koostöö põhineb vastastikusel usaldusel, lugupidamisel ja regulaarsel infovahetusel.

II ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED

1. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID

Tupsiku Eralasteaia ja Lastehoiu õppe- ja kasvatustegevuse eesmärk on toetada iga lapse terviklikku arengut, õppimisrõõmu, heaolu ja koolivalmiduse kujunemist, arvestades lapse individuaalseid vajadusi, huve, võimeid ja arengutempot.

Õppe- ja kasvatustegevuse kaudu kujundatakse lapsest aktiivne õppija, kes on uudishimulik, loov, enesekindel ja koostööaldis ning suudab märgata, mõista ja väärtustada iseennast, teisi inimesi ja ümbritsevat keskkonda.

Õppe- ja kasvatustegevus toetab lapse:

- kehalist, vaimset, emotsionaalset, sotsiaalset ja loovat arengut;
- üldoskuste ning õpioskuste kujunemist;
- suhtlemis- ja eneseväljendusoskuse arengut;
- iseseisvuse, vastutustunde ja eneseregulatsiooni kujunemist;
- positiivse enesehinnangu ning õppimismotivatsiooni kujunemist;
- tervislike eluviiside ja liikumisharjumuste kujunemist;
- keskkonnateadlikku ja hoolivat suhtumist loodusesse ning ümbritsevasse maailma;
- kultuurilise identiteedi kujunemist ning lugupidavat suhtumist Eesti kultuuri ja teistesse kultuuridesse.

Õppe- ja kasvatustegevus lähtub mängulisest, aktiivsest ja kogemuslikust õppimisest, kus laps õpib uurides, avastades, katsetades, liikudes, suheldes ja igapäevaelu tegevustes osaledes.

Õpetaja roll on luua turvaline, inspireeriv ja õppimist toetav keskkond, kus iga laps saab kogeda eduelamust ning areneda vastavalt oma võimetele.

Lapse arengut toetatakse tihedas koostöös lapsevanematega, lähtudes ühistest väärtustest ning lapse parimatest huvidest.

2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE LÄBIVIIMISE PÕHIMÕTTED

Tupsiku Eralasteaia ja Lastehoiu õppe- ja kasvatustegevus lähtub lapsekesksest, mängulisest ja terviklikust õpikäsitusest, kus õppimine toimub lapse aktiivsel osalemisel ning tema arengut, huve ja vajadusi arvestades.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

- **Laps on aktiivne õppija**, kes õpib mängides, uurides, avastades, katsetades, liikudes, suheldes ja kogemusi omandades.
- **Õppimine on terviklik ja lõimitud**, seostades erinevaid õppevaldkondi ning lähtudes lapse igapäevaelust, huvidest ja ümbritsevast keskkonnast.
- **Mäng on õppimise loomulik viis**, mille kaudu arenevad lapse teadmised, oskused, loovus, suhtlemisoskus ja probleemilahendusvõime.

- **Õpetaja on õppimise suunaja ja toetaja**, kes loob turvalise, inspireeriva ja arengut toetava õpi- ning kasvukeskkonna ning arvestab iga lapse individuaalse arenguga.
- **Lapse arengut toetatakse individuaalselt**, märgates tema tugevusi, huve ja arenguvajadusi ning pakkudes jõukohaseid väljakutseid.
- **Õppimine toimub erinevates keskkondades**, sealhulgas rühmaruumis, õuealal, looduses ning kogukonnas, et pakkuda mitmekesiseid õppimiskogemusi.
- **Liikumine on õppe- ja kasvatustegevuse loomulik osa**, toetades lapse tervist, heaolu, õppimist ja igakülgset arengut.
- **Lapse heaolu ja turvatunne on õppimise eelduseks**. Hoolivad suhted, positiivne õhkkond ja usalduslik koostöö loovad lapse arenguks soodsa keskkonna.
- **Koostöö lapsevanematega** on õppe- ja kasvatustegevuse oluline osa. Lapse arengut toetatakse ühiste eesmärkide, regulaarse infovahetuse ja vastastikuse usalduse kaudu.
- **Laste eripära väärtustatakse ning kaasatakse kõiki lapsi**, luues õppimiseks paindliku ja toetava keskkonna, kus iga laps saab kogeda eduelamust ja kuuluvustunnet.
- **Liitrühmade õppekorraldus toetab eri vanuses laste koostööd ja vastastikust õppimist**. Vanemad lapsed saavad olla noorematele eeskujuks ja toetajaks ning nooremad omandavad uusi teadmisi ja oskusi loomuliku koosõppimise kaudu. Selline õppekorraldus kujundab hoolivust, vastutustunnet, koostööoskust, enesekindlust ja arvestavat suhtumist kaaslastesse.

Õppe- ja kasvatustegevus toetab lapse üldoskuste, õpipädevuse ja koolivalmiduse kujunemist ning loob aluse edukaks toimetulekuks koolis ja igapäevaelus.

3. ÕPIKÄSITLUS

Tupsiku Eralasteaia ja Lastehoiu õpikäsitlus lähtub alushariduse riikliku õppekava põhimõtetest ning toetab lapse terviklikku arengut, õppimisrõõmu ja heaolu. Õppimine on lapse jaoks aktiivne, tähenduslik ja mänguline protsess, mis toimub igapäevases tegevuses, omavahelistes suhetes ning erinevates õpi- ja kasvukeskkondades.

Õppimise keskmes on laps – tema huvid, vajadused, tugevused ja arengutempo. Laps õpib mängides, uurides, avastades, katsetades, liikudes, suheldes ning oma kogemusi mõtestades. Õppimine toimub nii iseseisvalt kui ka koostöös teiste laste ja täiskasvanutega.

Õpetaja roll on luua turvaline, hooliv ja inspireeriv õpikeskkond, märgata lapse arengut ning toetada tema iseseisvust, algatusvõimet ja eneseusku. Õpetaja kavandab õppe- ja kasvatustegevust paindlikult, lähtudes laste huvidest, eesmärkidest ja igapäevaelu olukordadest ning kasutab mitmekesiseid õppemeetodeid.

Tupsiku Eralasteaias peetakse oluliseks lõimitud õppimist, kus erinevad õppevaldkonnad seostuvad omavahel ning õppimine toimub terviklike teemade kaudu. Õppimine on seotud lapse igapäevaelu, ümbritseva keskkonna ja kogukonnaga ning pakub võimalusi teadmiste rakendamiseks praktilistes tegevustes.

Õppe- ja kasvatustegevuses kasutatakse projektõppe elemente, lähtudes laste huvidest, küsimustest ja ideedest. Projektipõhised tegevused võimaldavad teemasid käsitleda süvendatult ja lõimitult, toetades laste aktiivset osalemist, koostööd, uurimist, katsetamist ja loovust.

Liikumine, õuesõpe ning vahetud kogemused on õppe- ja kasvatustegevuse loomulik osa. Mitmekesised õpikeskkonnad toetavad lapse uudishimu, loovust, iseseisvust ja üldoskuste kujunemist.

Hoiurühmas toimub õppimine eelkõige mängu, igapäevatoimingute, liikumise ja vahetute kogemuste kaudu. Õpetaja toetab lapse turvatunde kujunemist, iseseisvumist ning suhtlemis- ja enesekohaste oskuste arengut, arvestades väikelaste arengulisi iseärasusi.

Liitrühmade õppekorraldus loob loomuliku võimaluse eri vanuses laste koostööks ja üksteiselt õppimiseks. Vanemad lapsed saavad olla noorematele eeskujuks ja toetajaks ning nooremad omandavad uusi teadmisi ja oskusi kaaslaste tegevust jälgides ning ühistes tegevustes osaledes.

Õppimise oluline osa on lapse eneseväljenduse, koostööoskuse, kriitilise mõtlemise, probleemilahendusoskuse ja loovuse kujunemine. Lapse arengut toetatakse positiivse tagasiside, julgustamise ning eduelamuste pakkumise kaudu.

Lapse arengut toetatakse tihedas ja usalduslikus koostöös lapsevanematega. Lapsevanemate teadmisi oma lapsest väärtustatakse ning neid kaasatakse lapse arengu toetamise ja õppe- ning kasvatustegevuse kavandamisse. Regulaarne infovahetus ja ühised kokkulepped aitavad luua lapsele turvalise, järjepideva ja arengut toetava kasvukeskkonna.

4. ÕPI- JA KASVUKESKKONNA KUJUNDAMISE PÕHIMÕTTED

Tupsiku Eralasteaia ja Lastehoiu õpi- ja kasvukeskkond kujundatakse turvaliseks, hoolivaks, eakohaseks ja lapse arengut toetavaks. Keskkonna kujundamisel arvestatakse laste vanust, arengutaset, individuaalseid vajadusi ja huve ning luuakse võimalused mängimiseks, õppimiseks, liikumiseks, loovaks tegevuseks, suhtlemiseks ja puhkamiseks.

Õpi- ja kasvukeskkonna kujundamisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

- ruumid, vahendid ja tegevuskohad on laste vanusele ja arengutasemele sobivad ning nende kasutamine on turvaline;
- mängu- ja õppevahendid on võimaluse korral lastele nähtavad ja kättesaadavad, et toetada iseseisvat valikut, algatusvõimet ja vastutustunnet;
- keskkond võimaldab tegutseda nii individuaalselt, paaris, väikeses rühmas kui ka kogu rühmaga;
- ruumi ja vahendite kasutamist kohandatakse vastavalt laste huvidele, vajadustele ning kavandatavatele tegevustele;
- lastele võimaldatakse piisavalt vaba mängu ning võimalusi uurimiseks, katsetamiseks, loovaks tegutsemiseks ja liikumiseks;

- laste töid ja loomingut kasutatakse õpi- ja kasvukeskkonna kujundamisel ning lapsi kaasatakse eakohasel viisil keskkonna loomisse ja korrastamisse;
- õueala, loodus ja lasteaeda ümbritsev keskkond on õpi- ja kasvukeskkonna loomulik osa ning õppimiseks kasutatakse võimaluse korral ka kogukonna võimalusi;
- keskkonna kujundamisel toetatakse laste omavahelist suhtlemist, koostööd, iseseisvust ja positiivsete suhete kujunemist;
- arvestatakse laste vajadusega rahuliku tegevuse, puhkuse ja omaette olemise võimaluse järele.
-

Liitühmades kujundatakse keskkond viisil, mis arvestab eri vanuses laste arengutaseme ja vajadustega ning võimaldab lastel tegutseda nii koos kui ka eakohastes väiksemates rühmades. Mitmekesised vahendid ja tegevusvõimalused toetavad eri vanuses laste iseseisvat tegutsemist, koostööd ja üksteiselt õppimist.

Hoiurühmas pööratakse õpi- ja kasvukeskkonna kujundamisel erilist tähelepanu väikelapse turvatundele, kohanemisele ja iseseisvumisele. Keskkond on rahulik, tuttav ja eakohane ning võimaldab lapsel vabalt liikuda, mängida, uurida ja harjutada igapäevatoiminguid täiskasvanu toetusel.

Õpi- ja kasvukeskkonda kujundatakse ja kohandatakse järjepidevalt vastavalt laste arengule, huvidele ja vajadustele. Laste tähelepanekuid, ideid ja algatusi arvestatakse keskkonna kujundamisel eakohasel viisil.

III ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS

1. LASTEAIA ÕPPEAASTA

Õppeaasta Tupsiku Eralasteaia ja Lastehoiu algab 1. septembril ning lõpeb 31. augustil.

Planeeritud õppe- ja kasvatustegevus toimub üldjuhul 1. septembrist kuni 31. maini ning lähtub alushariduse riiklikust õppekavast, lasteaia õppekavast, laste arenguvajadustest, huvidest ja õpieesmärkidest. Õpetajad kavandavad õppe- ja kasvatustegevust meeskonnatööna, arvestades laste vanust, arengutaset ning rühma eripära. Planeerimine on paindlik ning seda täiendatakse jooksvalt vastavalt laste huvidele, arengule ja õppeprotsessis ilmnevatele vajadustele.

Õppimine toimub mängu, uurimise, avastamise, katsetamise, liikumise ja igapäevategevuste kaudu nii rühmaruumis, õuealal kui ka väljaspool lasteaeda. Õppe- ja kasvatustegevuses lõimitakse erinevaid õppevaldkondi ning toetatakse lapse üldoskuste kujunemist.

Suveperioodil (juuni–august) ei toimu tavapäraseid planeeritud õppetegevusi. Lastele luuakse turvaline ja arengut toetav kasvukeskkond, kus rõhk on vabamängul, õues viibimisel, liikumisel, loovtegevustel ning laste individuaalsete huvid ja vajaduste arvestamisel. Õppimine jätkub igapäevaste tegevuste, vahetute kogemuste ja suhtlemise kaudu.

Õppeaasta lõpus, juunikuu alguses, korraldatakse võimalusel õppeaastat kokkuvõtavad ühised tegevused ja õppekäigud, mis rikastavad laste õpikogemusi ning toetavad lasteaia traditsioone ja kogukonnatunnet. Traditsioonilisteks ettevõtmisteks on kujunenud ühine õppekäik Elistvere Loomaparki ning koostöös lapsevanematega korraldatav kirbuturg, mis pakuvad lastele ja peredele võimalust koos tegutseda ning tugevdavad lasteaia ja kodu vahelist koostööd.

Õppeaasta jooksul tähistatakse lasteaia traditsioone ning Eesti kultuuri- ja rahvakalendri tähtpäevi, lõimides need õppe- ja kasvatustegevusega eakohasel ja tähenduslikul viisil. Traditsioonid aitavad kujundada laste kultuurilist identiteeti, väärtushinnanguid ja ühtekuuluvustunnet.

Õppeaasta lõpus analüüsivad õpetajad õppe- ja kasvatustegevuse tulemuslikkust ning kavandavad sellest lähtudes järgmise õppeaasta eesmärgid ja tegevused.

2. TEGEVUSKAVADE NING PÄEVAKAVA KOOSTAMISE PÕHIMÕTTED

2.1. Lasteaia õppeaasta üldtegevuskava

Õppeaasta tegevuskava on lasteaia töö kavandamise alusdokument, mis toetab õppekava eesmärkide elluviimist ning arengukava tegevuste rakendamist.

Õppeaasta tegevuskava koostamisel lähtutakse:

- lasteaia arengukavast;

- lasteaia õppekavast;
- õppeaasta eesmärkidest;
- sisehindamise tulemustest;
- laste, töötajate ja lapsevanemate vajadustest ning ettepanekutest.

Tegevuskavas määratletakse õppeaasta peamised eesmärgid, tegevused, vastutajad ning olulisemad ühisüritused. Õppeaasta ürituste plaan koostatakse enne õppeaasta algust ning seda täiendatakse vajadusel õppeaasta jooksul.

Õppeaasta tegevuskava kinnitab direktor.

2.2. Rühma õppe- ja kasvatustegevuse planeerimine

Rühma õppe- ja kasvatustegevust kavandavad õpetajad koostöös lähtudes:

- laste arengutasemest;
- huvidest ja vajadustest;
- rühma eripärast;
- lasteaia õppekavast;
- õppeaasta eesmärkidest.

Õppe- ja kasvatustegevuse planeerimine on paindlik ning võimaldab arvestada laste huvide, arengutaseme ja rühma igapäevaelus esile kerkivate olukordadega.

Rühma õppeaasta tegevuskavas kirjeldatakse:

- rühma eesmärgid;
- õppe- ja kasvatustegevuse korraldus;
- kavandatavad õppekäigud ja ühisüritused;
- koostöö lapsevanematega;
- laste arengu toetamise põhimõtted.

Õppeaasta jooksul kohandatakse õppe- ja kasvatustegevust vastavalt laste huvidele, arengule ja õppeprotsessi käigus ilmnevatele vajadustele. Õppeaasta lõpus analüüsitakse eesmärkide saavutamist ning kavandatakse järgmise õppeaasta tegevused.

2.3. Päevakava koostamise põhimõtted

Päevakava toetab lapse turvatunnet, heaolu ja eakohast arengut ning loob tasakaalu õppimise, mängu, puhkamise, liikumise ja igapäevatoimingute vahel.

Päevakava koostatakse lähtuvalt laste vanusest, arenguvajadustest ja rühma eripärast. Selle koostamisel arvestatakse:

- laste vanust ja arenguvajadusi;
- rühma eripära;
- õppe- ja kasvatustegevuse eesmäärke;
- piisavat õues viibimise aega;
- laste individuaalseid vajadusi.

Päevakava on paindlik ning seda kohandatakse vastavalt laste vajadustele, ilmastikuoludele ja muudele õppe- ja kasvatustegevust mõjutavatele asjaoludele.

Õppe- ja kasvatustegevus on lõimitud kogu päeva tegevustesse ning õppimine toimub nii kavandatud tegevustes kui ka mängu, suhtlemise, igapäevatoimingute ja vahetute kogemuste kaudu.

Tabel 2. Mesimummi rühma päevakava

7.30 – 8.30	Laste saabumine lasteaeda, vaba mäng ja individuaalne tegevus
8.30 – 9.00	Hommikusöök
9.00 – 9.15	Hommikuring
9.15 – 9.45	Lõimitud õppe- ja kasvatustegevused
9.45 – 10.15	Hügieenitoimingud ja õue minekuks valmistumine
10.15 – 11.30	Õppe- ja kasvatustegevused, õues viibimine ja vaba mäng
11.30 – 12.00	Hügieenitoimingud ja lõunasöögiks valmistumine
12.00 – 12.30	Lõunasöök
12.30 – 13.00	Hügieenitoimingud ja puhkeajaks valmistumine
13.00 – 15.00	Puhkamine ja vaiksed tegevused
15.00 – 15.30	Ärkamine ja vaba mäng
15.30 – 16.00	Õhtuode
16.00 – 18.00	Vaba mäng toas või õues, individuaalne töö lastega, infovahetus lapsevanematega

Tabel 3. Lepatriinu rühma päevakava

7.30 – 8.30	Laste saabumine lasteaeda, vaba mäng ja individuaalne tegevus
8.30 – 9.00	Hommikusöök
9.00 – 9.15	Hommikuring
9.15 – 9.45	Lõimitud õppe- ja kasvatustegevused
9.45 – 10.15	Hügieenitoimingud ja õue minekuks valmistumine
10.15 – 11.45	Õppe- ja kasvatustegevused, õues viibimine ja vaba mäng
11.45 – 12.00	Hügieenitoimingud ja lõunasöögiks valmistumine
12.00 – 12.30	Lõunasöök
12.30 – 13.00	Hügieenitoimingud ja puhkeajaks valmistumine

13.00 – 15.00	Puhkamine ja vaiksed tegevused
15.00 – 15.30	Ärkamine ja vaba mäng
15.30 – 16.00	Õhtuode
16.00 – 18.00	Vaba mäng toas või õues, individuaalne töö lastega, infovahetus lapsevanematega

Tabel 4. Liblikate hoiurühma päevakava

7.30 – 8.30	Laste saabumine lasteaeda, vaba mäng ja individuaalne tegevus
8.30 – 9.00	Hommikusöök
9.00 – 9.20	Vaba mäng ja individuaalne tegevus
9.20 – 9.40	Hommikuring
9.40 – 10.00	Hügieenitoimingud ja õue minekuks valmistumine
10.00 – 11.00	Õues viibimine
11.00 – 11.30	Hügieenitoimingud ja lõunasöögiks valmistumine
11.30 – 12.00	Lõunasöök
12.00 – 12.30	Hügieenitoimingud ja puhkeajaks valmistumine
12.30 – 15.00	Puhkamine
15.00 – 15.30	Ärkamine ja vaba mäng
15.30 – 16.00	Õhtuode
16.00 – 18.00	Vaba mäng toas või õues, individuaalne töö lastega, infovahetus lapsevanematega

Suveperioodil on lasteaed avatud kuni kella 17.00.

Rühmade tegevus- ja päevakavad kinnitab direktor õppeaasta alguses

2.4. Rühmade nädalakavad ja õppe- ning kasvatustegevuse dokumenteerimine

Rühma õpetajad koostavad õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks nädalakava, milles määratletakse nädala teema, eesmärgid, õppesisu ja kavandatavad tegevused. Nädalakava on lapsevanematele tutvumiseks kättesaadav rühmas või lasteaia kasutatavas infokeskkonnas.

Õppe- ja kasvatustegevuse dokumenteerimiseks peetakse rühmapäevikut, kuhu kantakse andmed laste, õppe- ja kasvatustegevuse ning muude vajalike tegevuste kohta. Päevikut peetakse lasteaia poolt määratud vormis ja keskkonnas.

Rühma õpetajad, sealhulgas muusika- ja liikumisõpetaja, dokumenteerivad läbiviidud õppe- ja kasvatustegevuse vastavalt lasteaia töökorraldusele.

Päeviku täitmise ja säilitamise korralduse kehtestab direktor.

3. LAPSE ARENGU TOETAMINE JA TOE VAJADUSE VÄLJASELGITAMINE

3.1. Lapse arengu toetamise põhimõtted

Tupsiku Eralasteaed ja Lastehoid lähtub põhimõttest, et iga laps on väärtuslik ning areneb oma individuaalses tempos. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel arvestatakse lapse tugevusi, huve, arenguvajadusi ja heaolu.

Kui laps vajab arenguks, õppimiseks või igapäevaseks toimetulekuks täiendavat tuge, selgitatakse koostöös lapsevanemaga välja lapse toe vajadus ning kavandatakse tema arengut toetavad tegevused.

Hoiurühmas pööratakse erilist tähelepanu väikelapse turvatunde kujunemisele, kohanemisele ning iseseisvuse järkjärgulisele arengule.

3.2. Lapse arengu jälgimine ja toe vajaduse väljaselgitamine

Õpetajad jälgivad lapse arengut igapäevase õppe- ja kasvatustegevuse, mängu ning suhtlemise käigus. Tähelepanekuid kasutatakse lapse arengu toetamisel ning õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel.

Kui õpetajad märkavad, et laps vajab täiendavat tuge, arutatakse tähelepanekuid lapsevanemaga ning lepitakse kokku edasised tegevused.

Kuna lasteaias puuduvad tugispetsialistid, soovitakse vajaduse korral lapsevanemal pöörduda lapse vajadustele vastava spetsialisti poole. Õpetajad arvestavad võimaluse korral spetsialistide soovitustega lapse arengu toetamisel. Vajaduse korral tehakse koostööd teiste lapse arengut toetavate spetsialistidega.

3.3. Lapse arengu toetamine

Lapse arengu toetamiseks kavandavad õpetajad koostöös lapsevanemaga lapse vajadustest lähtuvad tegevused ning teevad vajaduse korral kohandusi õppe- ja kasvatustegevuses, kasvukeskkonnas või õppemeetodites.

Kokkulepitud tegevusi rakendatakse igapäevases õppe- ja kasvatustegevuses ning hinnatakse regulaarselt nende tulemuslikkust. Vajaduse korral muudetakse kokkuleppeid vastavalt lapse arengule ja vajadustele.

Kui lapse arengu toetamiseks on vajalikud täiendavad tugimeetmed, lähtutakse nende rakendamisel kehtivatest õigusaktidest ning spetsialistide soovitustest.

3.4. Koostöö lapse arengu toetamisel

Lapse arengu toetamine toimub õpetajate ja lapsevanemate koostöös. Õpetajad annavad lapsevanematele regulaarselt tagasisidet lapse arengust ning arutavad koos võimalusi lapse arengu toetamiseks nii lasteaias kui ka kodus.

Lapse arengu toetamisel peetakse oluliseks avatud suhtlust, kokkulepete järgimist ning järjepidevat koostööd kõigi lapse arengut toetavate osapoolte vahel.

Lapse arengu toetamine ja toe vajaduse õigeaegne märkamine on kogu lasteaia meeskonna ühine ülesanne ning selle korraldamise eest vastutab direktor.

4. KOOSTÖÖ LAPSEVANEMATEGA

4.1. Koostöö põhimõtted

Tupsiku Eralasteaed ja Lastehoid väärtustab avatud, usalduslikku ja lugupidavat koostööd lapsevanematega, sest lapse arengut toetab kõige paremini kodu ja lasteaia ühine tegutsemine.

Koostöö eesmärk on toetada lapse heaolu ja arengut ning tagada kodu ja lasteaia koostöös lapsele turvaline ja arengut toetav kasvukeskkond.

Õpetajad teevad lapsevanematega igapäevaselt koostööd, vahetavad teavet lapse arengu, õppimise ja heaolu kohta ning kaasavad lapsevanemaid võimaluse korral õppe- ja kasvatustegevuse ning lasteaia ühistegevuste kavandamisse ja läbiviimisse.

4.2. Koostöö võimalused

Lastevanemate koosolekud toimuvad õppeaasta jooksul vastavalt rühma vajadustele, vähemalt õppeaasta alguses ning vajaduse korral ka õppeaasta jooksul. Koosolekutel tutvustatakse lasteaia ja rühma õppe- ja kasvatustegevuse eesmärke, kavandatud tegevusi, õppekäike ning ühisüritusi. Vajaduse korral arutatakse ka rühma eripärast tulenevaid teemasid, näiteks koolieelikute lõpupeo ettevalmistamist.

Lapsevanematel on võimalus teha koosolekul parendusettepanekuid, pakkuda välja alternatiivseid üritusi, õppekäike ning avaldada arvamust rühma tegevuse kavandamise kohta. Lapsevanemate ettepanekud vaadatakse läbi ning võimaluse korral arvestatakse nendega lasteaia tegevuse kavandamisel.

Õppeaasta alguses toimuval koosolekul valitakse lapsevanemate seast üks liige ja üks asendusliige lasteaia hoolekogusse. Hoolekogu koosolekud toimuvad vastavalt hoolekogu tööplaanile. Lapsevanemaid kaasatakse läbi hoolekogu lasteaia arengu- ja õppekava kujundamisse ning arendustegevusse.

Kord aastas toimuvad kõigi lapsevanematega nende last puudutav arenguvestlus ja lapsevanemate anonüümne rahuloluküsitlus, mille käigus on vanematel samuti võimalus lasteaia tegevusele tagasisidet anda, muudatusettepanekuid esitada ning rääkida õppe- ja kasvatustegevust puudutavatest ootustest ja ilmnunud probleemidest.

Lastevanematel on võimalus osaleda lasteaia- ja rühmaüritustel või neid soovi korral ise korraldada. Lasteaia personal korraldab lastevanematele koolitusi vastavalt võimalustele, samuti toimub lastevanematele suunatud koolitusi puudutava info jagamine.

Igapäevaselt on võimalus lapsevanemal personaliga suhelda lapse lasteaeda tulekul ja lahkumise ajal, määrata kohtumine kokku kindlaks ajaks või suhelda meilitsi. Kogu lasteaeda/rühma puudutav infovahetus toimub läbi elektroonilise kirjavahetuse (rühma list, juhtkonna kirjad) või on oluline teave riputatud rühma koridoris asuval stendile.

IV LAPSE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED

1. ÜLDOSKUSED

Üldoskused kujunevad lapse igapäevases tegevuses ning on aluseks tema terviklikule arengule, õppimisele ja toimetulekule. Üldoskuste arengut toetatakse kõigis õppe- ja kasvatustegevustes, mängus, igapäevatoimingutes, suhtlemises ning erinevates õpi- ja kasvukeskkondades.

Tupsiku Eralasteaias ja Lastehoius kujundatakse teadlikult nelja üldoskuste rühma:

- mänguoskused;
- tunnetus- ja õpioskused;
- sotsiaalsed oskused;
- eneseregulatsiooni oskused.

Üldoskuste arendamine on lõimitud kõikidesse õppe- ja kasvatustegevuse valdkondadesse ning neid toetatakse lapse vanust, arengutaset, huve ja individuaalseid vajadusi arvestades.

Hoiurühmas toetatakse lapse arengut eelkõige üldoskuste kujundamise kaudu. Õppimine toimub mängu, liikumise, igapäevatoimingute ja vahetute kogemuste kaudu ning õpetaja toetab lapse turvatunde, iseseisvuse, suhtlemisoskuse ja enesekohaste oskuste kujunemist.

1.1. Mänguoskused

Mäng on lapse loomulik õppimis-, suhtlemis- ja eneseväljendusviis ning kogu õppe- ja kasvatustegevuse oluline osa. Mängu kaudu omandab laps uusi teadmisi ja oskusi, arendab loovust, koostööoskust, probleemilahendusoskust ning õpib tundma iseennast ja ümbritsevat maailma.

Õpetajad loovad lastele mitmekesiseid võimalusi vabaks ja juhendatud mänguks nii toas kui õues ning toetavad laste algatusvõimet, kujutlusvõimet ja mängu arengut.

Hoiurühmas on mäng lapse põhitegevus ning suurem osa õppimisest toimub mänguliste tegevuste ja igapäevaste olukordade kaudu.

1.2. Tunnetus- ja õpioskused

Tunnetus- ja õpioskuste kujunemist toetatakse uurimise, avastamise, katsetamise, küsimuste esitamise ja arutlemise kaudu. Laps õpib märkama, võrdlema, seostama, tegema järeldusi ning kasutama varasemaid kogemusi uutes olukordades.

Õpetajad loovad õppimiseks mitmekesiseid võimalusi, toetavad lapse uudishimu ja iseseisvat mõtlemist ning julgustavad last otsima erinevaid lahendusi.

Hoiurühmas kujunevad tunnetus- ja õpioskused eelkõige meelte kaudu saadud kogemuste, korduste, liikumise ning täiskasvanu toetatud tegevuste kaudu.

1.3. Sotsiaalsed oskused

Sotsiaalsete oskuste kujunemist toetatakse igapäevases suhtlemises, ühistegevustes ja mängudes. Laps õpib arvestama teistega, väljendama oma mõtteid ja tundeid, kuulama kaaslasi, tegema koostööd ning lahendama erimeelsusi rahumeelsel viisil.

Õpetajad loovad turvalise ja hooliva õhkkonna, kus iga laps tunneb end väärtustatuna ning saab harjutada suhtlemist ja koostööd.

Hoiurühmas pööratakse erilist tähelepanu turvalise kiindumussuhte kujunemisele, suhtlemisoskuse arengule ning esmaste koostöö- ja suhtlemiskogemuste omandamisele.

1.4. Eneseregulatsiooni oskused

Eneseregulatsiooni oskuste kujunemist toetatakse igapäevaste tegevuste, rutiinide ja kokkulepete kaudu. Laps õpib oma tegevust kavandama, järgima kokkuleppeid, ootama oma järjekorda, juhtima oma käitumist ning toime tulema erinevate tunnetega.

Õpetajad toetavad lapse enesekindlust, iseseisvust ja vastutustunnet, pakkudes positiivset tagasisidet ning arvestades lapse individuaalse arenguga.

Hoiurühmas toetatakse eneseregulatsiooni oskuste kujunemist tuttavate igapäevarutiinide, eneseteenindusoskuste harjutamise ning õpetaja rahuliku ja toetava juhendamise kaudu.

2. EELDATAVAD ÜLDOSKUSED VANUSETI

2.1. 1,5–3-aastaste laste eeldatavad üldoskused

Tabel 5. 1,5–3-aastaste laste eeldatavad mänguoskused

Vanus	Eeldatavad üldoskused	Näiteid lapse käitumisest	Arendavad tegevused
1,5–2	1. Kasutab erinevaid mänguasju ja esemeid eesmärgipäraselt. 2. Jäljendab täiskasvanu tegevust mängus. 3. Leiab endale lühiajaliselt sobiva tegevuse. 4. Tunneb rõõmu ühismängust täiskasvanuga.	1. Veeretab autot, ehitab klotsidest torni või asetab nukku voodisse. 2. Teeskleb telefoniga rääkimist või lusikaga söömist. 3. Mängib iseseisvalt klotside, pusle või raamatutega. 4. Veeretab palli edasi-tagasi või osaleb lihtsas laulumängus.	1. Pakutakse erinevaid eakohaseid mänguasju ja võimalusi esemete uurimiseks ning katsetamiseks. 2. Mängitakse koos lapsega ning näidatakse ette lihtsaid igapäevategevusi. 3. Luuakse rahulik ja turvaline mängukeskkond ning võimaldatakse lapsel ise mänguvahendeid valida. 4. Korraldatakse ühismänge, laulumänge ja lihtsaid liikumismänge.
2–3	1. Kasutab mängus kujutlusvõimet ja sümboolset mõtlemist. 2. Algatab lihtsaid mänge ja liitub teiste laste mänguga. 3. Kasutab mängus erinevaid vahendeid loovalt. 4. Järgib mängus lihtsaid kokkuleppeid. 5. Suhtub kaaslaste mängu sõbralikult ja	1. Toidab nukku, sõidab tooliga nagu autoga või kasutab banaani telefonina. 2. Kutsub kaaslast mängima või liitub ühise mänguga. 3. Ehitab klotsidest maja või kasutab loodusmaterjale mängus. 4. Ootab oma järjekorda või koristab mänguasjad pärast mängu. 5. Jagab mänguvahendeid või jälgib	1. Pakutakse rollimänguvahendeid ning innustatakse kujutlusmängule. 2. Julgustatakse koostöömänge ning toetatakse mängukaaslaste leidmist. 3. Pakutakse mitmekesiseid mängu- ja loodusmaterjale loovaks tegutsemiseks. 4. Leppitakse kokku lihtsad mängureeglid ning toetatakse nende järgimist. 5. Suunatakse lapsi koostööle, kaaslaste märkamisele

	arvestavalt.	kaaslase mängu seda segamata.	ja lihtsate erimeelsuste rahumeelsele lahendamisele.
--	--------------	-------------------------------	--

Tabel 6. 1,5–3-aastaste laste eeldatavad sotsiaalsed oskused

Vanus	Eeldatavad üldoskused	Näiteid lapse käitumisest	Arendavad tegevused
1,5–2 a	1. Loob usaldusliku kontakti täiskasvanuga. 2. Väljendab oma soove ja vajadusi. 3. Märkab teisi lapsi ning tunneb huvi ühistegevuse vastu.	1. Otsib lohutust tuttavalt täiskasvanult ja osaleb ühistegevustes. 2. Osutab, kasutab sõnu või lihtsaid lauseid oma soovide väljendamiseks. 3. Vaatleb teiste mängu või mängib lühiajaliselt kõrvuti kaaslasega.	1. Luua turvaline, hooliv ja järjepidev keskkond ning veeta lapsega aega ühismängudes. 2. Julgustatakse last oma mõtteid ja vajadusi väljendama. 3. Korraldatakse paaris- ja väikese rühma tegevusi.
2–3 a	1. Algatab suhtlemist laste ja täiskasvanutega. 2. Arvestab lihtsate kokkulepetega. 3. Tunneb huvi kaaslaste vastu ning loob sõprussuhteid. 4. Märkab kaaslase tundeid ja reageerib neile.	1. Tervitab, kutsub kaaslast mängima või alustab vestlust. 2. Ootab oma järjekorda või järgib rühma kokkuleppeid. 3. Mängib korduvalt samade lastega ja otsib nende seltskonda. 4. Lohutab kurba kaaslast või rõõmustab koos temaga	1. Luuakse igapäevaselt võimalusi suhtlemiseks ja koostööks. 2. Harjutatakse kokkulepete sõlmimist ja nende järgimist mängulistes olukordades. 3. Julgustatakse ühismänge ning toetatakse sõbralikke suhteid. 4. Vesteldakse tunnetest, loetakse lugusid ja lahendatakse igapäevaseid olukordi koos.

Tabel 7. 1,5–3-aastaste laste eeldatavad eneseregulatsiooni oskused

Vanus	Eeldatavad üldoskused	Näiteid lapse käitumisest	Arendavad tegevused
1,5–2 a	1. Tunneb ära ja väljendab lihtsamaid emotsioone.	1. Näitab rõõmu, kurbust või pahameelt ilme, sõnade või tegevusega.	1. Nimetatakse lapse tundeid ning toetatakse nende väljendamist.

Vanus	Eeldatavad üldoskused	Näiteid lapse käitumisest	Arendavad tegevused
	2. Järgib lihtsaid juhiseid. 3. Keskendub lühiajaliselt huvipakkuvale tegevusele. 4. Harjutab iseseisvust igapäevatoimingutes.	2. Lõpetab tegevuse või toob soovitud eseme täiskasvanu palvel. 3. Ehitatab torni või vaatab raamatut mõne minuti jooksul. 4. Sööb lusikaga, joob tassist, proovib end riidesse panna.	2. Antakse lühikesi ja selgeid juhiseid ning tunnustatakse õnnestumisi. 3. Pakutakse eakohaseid ja jõukohaseid tegevusi. 4. Julgustatakse last ise proovima ning pakutakse vajadusel abi.
2–3 a	1. Tunneb ära lihtsamad emotsioonid ning õpib neid sobivalt väljendama. 2. Rahuneb täiskasvanu toel pärast tugevaid emotsioone. 3. Ootab lühiajaliselt oma järjekorda ja järgib kokkuleppeid. 4. Tegutseb igapäevatoimingutes järjest iseseisvamalt.	1. Ütleb „olen kurb“ või otsib täiskasvanult abi. 2. Võtab vastu lohutuse ja jätkab tegevust. 3. Ootab mängus oma korda või järgib lihtsat mängureeglit. 4. Riietub lihtsamatesse riietesse osaliselt iseseisvalt, peseb käsi ning kasutab söögiriistu.	1. Vesteldakse tunnetest, kasutatakse lugusid ja pildimaterjali. 2. Õpetatakse rahunemisevõtteid ning pakutakse turvatunnet. 3. Korraldatakse lauamänge, liikumismänge ja ühistegevusi, kus harjutatakse ootamist. 4. Julgustatakse iseseisvat tegutsemist ning antakse lapsele aega oskuste harjutamiseks.

Tabel 8. 1,5–3-aastaste laste eeldatavad tunnetus- ja õpioskused

Vanus	Eeldatavad üldoskused	Näiteid lapse käitumisest	Arendavad tegevused
1,5–2 a	1. Mõistab lihtsamaid põhjus-tagajärg seoseid. 2. Otsib peidetud eset. 3. Jäljendab täiskasvanu tegevust ning	1. Viskab mänguasja maha, et jälgida, mis juhtub. 2. Leiab teki alla peidetud mänguasja 3. Kordab lihtsaid tegevusi, kasutab	1. Pakutakse katsetamis- ja avastamismänge (nt veemängud, klotsitornide ehitamine). 2. Mängitakse peituse- ja otsimismänge. 3. Näidatakse ette erinevaid tegevusi ning

	õpib vaatluse kaudu. 4. Uurib esemeid erinevate meeltega ning katsetab erinevaid tegutsemisviise.	mänguasju ettenäidatud viisil. 4. Sobitab kujundeid avadesse ning proovib erinevaid lahendusi.	julgustatakse last neid järele tegema. 4. Pakutakse sorteerimis-, sobitamise- ja avastamismänge.
2–3 a	1. Kasutab kujutlusvõimet ja sümboolset mõtlemist. 2. Märkab esemete tunnuseid ning rühmitab neid. 3. Järgib kaheosalisi juhiseid. 4. Kasutab keelt õppimiseks ja ümbritseva mõistmiseks. 5. Leiab lihtsaid seoseid ning kasutab varasemaid kogemusi uues olukorras.	1. Kasutab banaani telefonina või toidab nukku mängutoiduga. 2. Paneb ühte värvi või kujuga esemed kokku. 3. Toob palli ja asetab selle kokkulepitud kohta. 4. Esitab küsimusi, nimetab esemeid ja kordab uusi sõnu. 5. Koristab mänguasjad pärast mängu ära ka uues olukorras.	1. Korraldatakse rolli- ja kujutlusmänge. 2. Pakutakse sorteerimis- ja võrdlemismänge. 3. Antakse lihtsaid järjestikuseid juhiseid mängulistes tegevustes. 4. Vesteldakse lapsega, vaadatakse koos pildiraamatuid ning loetakse ette lühikesi lugusid. 5. Pakutakse korduvaid tegevusi erinevates keskkondades ning suunatakse last seoseid märkama.

2.2. 3–4-aastaste laste eeldatavad üldoskused

Tabel 9. 3–4-aastaste laste eeldatavad üldoskused

Mänguoskused	Sotsiaalsed oskused	Eneseregulatsiooni oskused	Tunnetus- ja õpioskused
1. Keskendub lühiajaliselt ja lihtsale mängule täiskasvanu toel. 2. Kasutab mänguasju	1. Suhtleb eakaaslastega ja tuttavate täiskasvanutega. 2. Märkab	1. Väljendab oma emotsioone füüsiliselt (nt nutt, kallistamine). 2. Osaleb täiskasvanu toel mängudes ja igapäevategevustes.	1. Suudab lühiajaliselt (5–10 min) keskenduda huvipakkuvale tegevusele, vajades täiskasvanu juhendamist. 2. Saab aru lihtsatest ja tuttavatest lausetest ning reageerib kuuldule enamasti konkreetse tegevusega, täiskasvanu juhendamisel.

Mänguoskused	Sotsiaalsed oskused	Eneseregulatsiooni oskused	Tunnetus- ja õpioskused
tavapärasel moel (nt sõidutab autot, paneb nukule mütsi pähe). 3. Matkib tuttavaid olukordi (nt söögi tegemine, magama panek) oma kogemustest lähtuvalt. 4. Soovib teiste algatatud mängus osaleda, võib vajada julgustust ja tuge. 5. Algatab lihtsaid mängu (nt autosõit). 6. Mängib lihtsat rollimängu täiskasvanu toel. 7. Osaleb reeglitega mängus koos täiskasvanuga (nt peitus) ja suudab oodata oma korda. 8. Tunneb rõõmu koosmängust täiskasvanu toel.	täiskasvanu suunamisel teise lapse tundeid, reageerib lihtsatele emotsioonidele (rõõm, kurbus). 3. Jagab mänguasju täiskasvanu julgustusel. 4. Mõistab lihtsate olukordade sobivust täiskasvanu abil. 5. Järgib lihtsaid kokkuleppeid ja õpib viisakusreegleid täiskasvanu juhendamisel 6. Märkab, et inimesed võivad välja näha erinevad (nt nahavärv, kasv). 7. Avaldab eelistust kahe valiku vahel. 8. Proovib uut tegevust täiskasvanu toel.	3. Järgib lihtsamaid juhiseid täiskasvanu suunamisel ja keskendub lühiajaliselt alustatud tegevusele. 4. Saab aru lihtsamatest käitumisreeglitest ning püüab neid täiskasvanu toel igapäevategevustes järgida. 5. Osaleb täiskasvanu suunamisel rahunemist soodustavates tegevustes. 6. Saab hakkama lihtsamate eneseteenindamise toimingutega (riietumine, söömine, tualeti kasutamine) ja tööharjumustega (lehtede riisumine, mänguasjade koristamine).	3. Järgib täiskasvanu toel üheosalist juhust (nt „Palun pese käed”). 4. Väljendab täiskasvanu abil oma mõtteid lihtsate lausetega ja esitab küsimusi. 5. Rühmitab täiskasvanu toel esemeid ühe selge ja nähtava tunnuse järgi (nt kõik punased klotsid). 6. Kirjeldab täiskasvanu suunamisel üksteisele järgnevat tegevusi, mis on seotud isikliku kogemusega (nt „vihma sadas, ei saanud õue minna“). 7. Tegutseb, uurib, katsetab enamasti kogemuspõhiselt ja matkides, vajades täiskasvanu tuge. 8. Valib vahendeid ja lahendab probleeme enamasti katseeksituse abil (nt proovib mitut erinevat eset, kuni üks sobib).

2.3. 4–5-aastaste laste eeldatavad üldoskused

Tabel 10. 4–5-aastaste laste eeldatavad üldoskused

Mänguoskused	Sotsiaalsed oskused	Eneseregulatsiooni oskused	Tunnetus- ja õpioskused
1. Keskendub iseseisvalt lühiajalisele ja lihtsale mängule. 2. Kasutab mängus õpetaja antud või olemasolevaid vahendeid ning jälgendab lihtsaid tegevusi. 3. Rakendab mängudes fantaasiaelemente, sidudes isiklikke kogemusi. 4. Algatab lihtsamaid mänge (nt „teeme kooki”). 5. Algatab lihtsama sisuga lühiajalisi mänge. 6. Võtab mängudes lihtsamaid rolle, kasutades matkimisel liikumist, kõne ja hääletooni. 7. Algatab mängu, leiab mängukaaslased ja püüab nendega arvestada. 8. Järgib tuttava mängu reegleid koos kaaslastega, vajadusel täiskasvanu abiga. 9. Õpib oma tundeid võidu ja	1. Alustab vestlust, osaleb mängudes ja räägib oma mõtetest. 2. Märkab teiste tundeid, püüab lohutada või aidata. 3. Teeb koostööd väikeses grupis, lihtsates olukordades pakub ja küsib abi. 4. Tunneb ära sobimatu käitumise, kui sellele viidatakse ning leiab täiskasvanu suunamisel sobiva käitumisviisi. 5. Tuletab meelde ja püüab järgida rühma kokkuleppeid ning lihtsamaid viisakusreegleid, vajadusel täiskasvanu toel. 6. Teab, et inimestel võivad olla erinevad vajadused (sh toevajadused) ja kombes. 7. Pakub ideid tegevuste osas. 8. Tegutseb muutunud olukorras täiskasvanu juhiste toel.	1. Kirjeldab lihtsamaid emotsioone täiskasvanu toel (nt olen rõõmus, olen kurb). 2. Algatab mõningaid mänge ja tegevusi täiskasvanu suunamisel. 3. Lahendab ülesandeid ja teeb koostööd kaaslastega, vajades täiskasvanu juhendamist. 4. Oskab tuttavas keskkonnas sobivalt käituda ning teab, mida tohib, mida mitte. 5. Õpib täiskasvanu toel vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi. 6. On omandanud esmased eneseteenindamise ja tööharjumused, võib vajada täiskasvanu tuge	1. Suudab huvipakkuvatele tegevustele keskenduda mõnda aega (10–15 min) ning suudab alustada ja lõpetada tegevuse, vajadusel täiskasvanu toel. 2. Täidab täiskasvanu poolt antud ülesande, vastates lihtsatele küsimustele. 3. Täidab kaheosalist juhust, kui tegevused on tuttavad ja lihtsad (nt „Palun pane riided selga ja pese käed“), vajadusel täiskasvanu toel. 4. Väljendab oma mõtteid, kasutades lihtsamaid põhjendusi (nt „sest mulle ei meeldi”) ja küsimusi (nt „kuidas see töötab?”) ning arutleb igapäevaste teemade üle, vajadusel täiskasvanu suunamisel. 5. Rühmitab esemeid kahe erineva nähtava tunnuse alusel (nt kollased suured pallid). 6. Eristab hulkade suurust ja proovib loendada või järjestada ning kirjeldab lihtsaid põhjus-tagajärg seoseid

kaotuse korral väljendama, võib selleks vajada täiskasvanu tuge.			igapäevastes olukordades (nt „kuna sa jooksid, siis kukkusid“). 7. Konstrueerib, katsetab ja uurib erinevaid võimalusi – lahendab lihtsamaid praktilisi probleeme (nt „eelmine kord see vahend sobis, proovin uuesti“), kuid võib vajada täiskasvanu suunamist. 8. Valib vahendeid ja osaleb lihtsates praktilistes probleemilahendustes, kus saab proovida erinevaid vahendeid (nt ehitusklotsid, loovmaterjalid).
--	--	--	--

2.4. 5–6-aastaste laste eeldatavad üldoskused

Tabel 11. 5–6-aastaste laste eeldatavad üldoskused

Mänguoskused	Sotsiaalsed oskused	Eneseregulatsiooni oskused	Tunnetus- ja õpioskused
1. Keskendub pikemaajaliselt enda valitud mängule. 2. Kasutab mängus vahendeid iseseisvalt, asendades neid vajadusel muu sobivaga. 3. Rakendab mängudes erinevatest allikatest saadud kogemusi, teadmisi ja muljeid. 4. Algatab mängu ja toob neisse uusi ideid. 5. Mängib üksi ja koos kaaslasega ning muudab mängu kulgu. 6. Omandab mängudes rollidele iseloomuliku käitumise, tuginedes oma kogemusele. 7. Suudab mängudes ülesandeid ja rolle jaotada ning kokkuleppeid sõlmida. 8. Järgib mängureeglite täitmist enda ja teiste poolt. 9. Väljendab oma tundeid võidu ja	1. Vestleb vabalt, loob ja hoiab sõprussuhteid. 2. Arvestab teiste tunnetega grupitegevustes. 3. Töötab grupis ühise eesmärgi nimel, abistab vajadusel kaaslast. 4. Teeb ise valikuid käitumisviiside vahel ja õpib neid tagajärgedega seostama. 5. Järgib rühma reegleid ja üldtunnustatud viisakusreegleid. 6. Räägib erinevustest avatud ja mõistval viisil. 7. Arutab valikuid ja otsustab koos kaaslastega. 8. Püüab uudsetes olukordades ise hakkama saada, vajadusel küsides täiskasvanu abi.	1. Suudab emotsioone kirjeldada – mis teeb kurvaks või õnnelikuks – ja õpib mõistma ka keerukamaid tundeid (nt uhkus, häbi jm). 2. Kavandab mängu ja igapäevategevusi ning viib alustatu enamasti lõpuni, kuid võib vajada täiskasvanu abi. 3. Tegutseb iseseisvalt ja grupis eesmärgipäraselt, suutes keskenduda ja pingutada ülesannete täitmisel, vajadusel täiskasvanu toel. 4. Oskab avalikus ruumis (nt teater, kontsert, liiklus) sobivalt käituda ja lähtuda kokkulepitud reeglitest. 5. Oskab vajadusel iseseisvalt kasutada lihtsamaid vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi. 6. Saab hakkama eneseteenindamisega ja on	1. Suudab huvipakkuvale tegevusele keskenduda (15–20 min), viib alustatud tegevuse lõpule. 2. Reageerib sobivalt täiskasvanu juhiste ja osaleb lühikeses arutelus. 3. Täidab iseseisvalt lihtsamat kahe- kolmeosalist juhust, kui tegevused on seotud igapäevatoimingutega (nt „Palun pane riided selga, siis jalanõud jalga ja lõpuks mine mänguplatsile“). 4. Esitab küsimusi, avaldab arvamust (nt „Ma arvan, et...“) ja arutleb lihtsate probleemide üle (nt mida teha, kui keegi on kurb). 5. Oskab rühmitada esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste ning ühe ja sama eseme mitme erineva tunnuse järgi (nt pall on ümmargune, punane ja mängimiseks). 6. Suudab iseseisvalt loendada, võrrelda hulki ja oskab kirjeldada

Mänguoskused	Sotsiaalsed oskused	Eneseregulatsiooni oskused	Tunnetus- ja õpioskused
kaotuse korral ning mõistab, et mängus on võimalik veel proovida.		omandanud enesekohased tööharjumused (isiklike asjade hoidmine, vahendite heaperemehelik kasutamine).	sündmuses ning nähtuses põhjustajajärg seoseid. 7. Kasutab teadmisi igapäevastes situatsioonides ja oskab põhjendada oma valikuid ja otsuseid lühidalt (nt „ma tegin nii, sest eelmine kord see töötas“). 8. Valib tuttavate ülesannete puhul sobivaid vahendeid ja võtteid ning lahendab probleeme, tuginedes varasemale kogemusele.

2.5. 6–7-aastaste laste eeldatavad üldoskused

Tabel 12. 6–7-aastaste laste eeldatavad üldoskused

Mänguoskused	Sotsiaalsed oskused	Eneseregulatsiooni oskused	Tunnetus- ja õpioskused
1. Suudab mängule keskenduda. 2. Kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid. 3. Rakendab mängudes loovust, kujutlusvõimet, oma kogemusi, teadmisi ja oskusi. 4. Näitab mängu käigus üles	1. Tunneb huvi teiste vastu, oskab luua sõprussuhteid ja tahab ning julgeb suhelda. 2. Püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses. 3. Oskab kaaslastega arvestada ja teha koostööd ning osutab ja küsib	1. Suudab oma emotsioone kirjeldada ning sobival viisil väljendada. 2. Kavandab, algatab ja korraldab mängu ja igapäevategevusi ning viib alustatud tegevused lõpuni. 3. Suudab pingutust nõudva	1. Suudab huvipakkuvale tegevusele keskenduda. 2. Saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi. 3. Suudab täita kahe-kolmeosalist igapäevast juhust või korraldust.

omaalgatust, huvi ja loovust. 5. Algatab mängu ja arendab mängude sisu. 6. Täidab mängudes erinevaid rolle. 7. Suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele. 8. Järgib mängu reegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada. 9. Tunneb rõõmu võidust ja suudab hakkama saada kaotusega.	vajadusel abi. 4. Teeb vahet sobiva ja ebasobiva käitumise vahel, valib sobiva käitumisviisi vastavalt olukorrale ning mõistab oma käitumise tagajärgi. 5. Järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme. 6. Mõistab, et inimesed võivad olla erinevad. 7. Osaleb ja teeb ettepanekuid otsustusprotsessides. 8. Suudab uudsetes olukordades toime tulla vajadusel täiskasvanu juhiseid järgides.	tööülesande kallal iseseisvalt ja grupis sihipäraselt tegutseda. 4. Oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele. 5. Oskab vajadusel kasutada vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi. 6. Saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused.	4. Esitab küsimusi, arutleb ja oskab oma mõtteid arusaadavalt väljendada. 5. Oskab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel rühmitada. 6. Saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna. 7. Kasutab õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades. 8. Kasutab sobivaid vahendeid ja võtteid probleemilahenduseks.
---	---	--	---

V VALDKONDADE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA SISU. LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED VANUSETI.

1. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE SISU JA LÕIMIVAD TEGEVUSED

Õppe- ja kasvatustegevus on terviklik ning lõimitud protsess, milles laps õpib mängides, uurides, avastades, katsetades, suheldes ja igapäevastes tegevustes osaledes. Õppimine toimub lapse jaoks tähenduslikes olukordades ning toetab tema üldoskuste, teadmiste, oskuste ja väärtushoiakute kujunemist.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel lähtutakse lapse vanusest, arengutasemest, huvidest, vajadustest ja varasematest kogemustest. Valdkonnad on omavahel lõimitud ning õppimine toimub terviklike teemade, osaliste projektide ja igapäevaelu olukordade kaudu. Õpetaja loob lapsele turvalise ja arengut toetava õpikeskkonna, mis innustab märkama, uurima, mõtestama ja looma seoseid ümbritseva maailmaga.

Valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted ning lapse arengu eeldatavad tulemused on esitatud järgmistes valdkondades:

- mina ja keskkond;
- keel ja kõne;
- matemaatika;
- kunst;
- muusika;
- liikumine.

2. VALDKOND „MINA JA KESKKOND“

2.1. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise ja korraldamise põhimõtted:

Valdkonna „Mina ja keskkond“ õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

1. luuakse võimalused iseenda, perekonna, kodu, kodukoha, looduse ja ümbritseva keskkonna tundmaõppimiseks ning väärtustamiseks;
2. suunatakse ümbritsevat keskkonda märkama, uurima ja kogema vahetu kogemuse, mängu, vaatluste, katsete, õppekäikude ning uurimusliku tegevuse kaudu;
3. toetatakse looduse, inimese ja keskkonna vaheliste seoste mõistmist ning kujundatakse hoolivat ja vastutustundlikku suhtumist iseendasse, teistesse inimestesse ja ümbritsevasse keskkonda;
4. kujundatakse tervise, turvalisuse ja keskkonnahoiuga seotud teadmisi ning igapäevaseid harjumusi;

5. toetatakse iseseisvuse, koostööoskuse ning hooliva ja lugupidava käitumise kujunemist;
6. lõimitakse õppe- ja kasvatustegevus teiste õppe- ja kasvatustegevuse valdkondadega ning seostatakse see lapse igapäevaelu, huvide ja kogemustega;
7. kasutatakse mitmekesiseid õppemeetodeid, erinevaid õpikeskkondi ning eakohaseid õppevahendeid, sealhulgas digivahendeid;
8. arvestatakse lapse individuaalse arengu, võimete, huvide ja vajadustega ning pakutakse eakohaseid ja jõukohaseid õppimisvõimalusi.

Hoiurühma õppe- ja kasvatustegevuse eripära

Hoiurühmas toimub valdkonna „Mina ja keskkond“ õppimine eelkõige igapäevaste tegevuste, mängu ja vahetu kogemise kaudu. Tähelepanu suunatakse iseendale, lähedastele inimestele, tuttavatele esemetele ning ümbritsevale loodusele ja keskkonnale. Õppimist toetatakse meeleliste kogemuste, liikumise, vaatlemise, õues viibimise ning esemete ja nähtuste nimetamise kaudu. Igapäevastes tegevustes kujundatakse lihtsamaid enesehooldus-, tervise-, turvalisus- ja keskkonnahoiuharjumusi.

2.2. Lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti valdkonnas „Mina ja keskkond”

Tabel 13. Valdkond „Mina ja keskkond”

Teema	1,5–2-aastane	2–3-aastane	3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
Mina	Teab enda eesnime ja reageerib sellele.	Ütleb küsimise korral oma eesnime ning ütleb, kas on poiss või tüdruk.	Ütleb küsimise korral oma ees- ja perekonnanime, vanuse ja soo (poiss, tüdruk) ning nimetab täiskasvanu abiga oma lemmiktegevuse.	Kirjeldab enda välimust ja ennast lihtsate omaduste kaudu (nt kiire, rõõmus, meeldib joonistada).	Kirjeldab oma iseloomu ja huve detailsemalt, oskab võrrelda end sõpradega.	Oskab tutvustada ja kirjeldada iseennast, enda omadusi ning huvisid.
Kehaosad ja privaatsus	Osutab küsimise korral peale, kätele ja jalgadele.	Osutab küsimise korral peale, kätele, jalgadele, silmadele, suule, ninale ja kõrvadele ning nimetab neid.	Osutab küsimise korral peale, kätele, jalgadele, silmadele, suule, ninale ja kõrvadele ning nimetab nende kehaosade peamist otstarvet (nt kõrvadega kuulatakse).	Tunneb oma kehaosi, teab nende lihtsamaid ülesandeid ning mõistab, et mõned kehaosad on privaatsed ja kuuluvad ainult talle.	Kirjeldab kehaosi (sh erinevaid organeid) ja nende ülesandeid, kirjeldab poiste ja tüdrukute erinevusi, teab, millised kehaosad on privaatsed, ning oskab seista oma isiklike piiride eest.	Oskab nimetada kehaosade nimetusi, teab nende vajalikkust ja mille poolest erinevad privaatsed kehaosad teistest
Kodu, pere, peretraditsioonid	Tunneb ära oma pereliikmed ning nimetab mõnda lähedast inimest.	Nimetab oma pereliikmeid ning ütleb, kellega koos elab.	Räägib, kellega ta koos elab ja oskab kirjeldada pereliikmeid.	Kirjeldab, mida talle meeldib oma perega teha, toob näiteid kodust (nt kortermaja, eramaja)	Kirjeldab oma pere kombeid, erinevaid ruume kodus ja nende otstarvet.	Oskab kirjeldada oma kodu, perekonda ja peretraditsioone.

Teema	1,5–2-aastane	2–3-aastane	3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
				ja kommetest		
Ametid	Leiab küsimise korral pildilt mõne tuttava ameti esindaja (nt arst, politseinik või päästja).	Nimetab mõne tuttava ameti (nt arst, politseinik või päästja).	Nimetab igapäevaelust tuttavamaid ameteid (nt õpetaja, arst).	Nimetab mõningaid ameteid ja oskab kirjeldada, mida nad teevad.	Nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid ja räägib, kelleks tahab suurena saada.	Oskab nimetada ja kirjeldada erinevaid ameteid.
Eesti sümboolid ja kultuuri-traditsioonid	Osutab küsimise korral Eesti lipule.	Tunneb ära Eesti lipu ning osaleb lasteaia tähtpäevade ja rahvakalendri sündmuste tähistamisel.	Teab, et elab Eestis, kus räägitakse eesti keelt, tunneb ära Eesti lipu, rahvuslinnu ja -lille ning nimetab küsimise korral pühadega seotud tegevusi.	Nimetab Eesti riigi sümboleid (lipp, hümn, vapp, lind, lill, kivi) ja nimetab mõnda rahvuspüha/-tava (nt mardipäev, laulu- või tantsupidu).	Teab Eesti Vabariigi presidendi nime ja nimetab mõningaid tuntud Eesti kultuuritegelasi ning kirjeldab tuntumaid rahvakombeid.	Oskab nimetada Eesti riiklikke sümboleid, rahva- ja kultuuritraditsioone ning olulisemaid kultuuritegelasi.
Erinevuste mõistmine	Märkab inimeste erinevat välimust.	Märkab inimeste nähtavaid erinevusi (nt juuste pikkus, prillid või riietus).	Märkab, et teised lapsed võivad käituda või välja näha erinevalt.	Toob võrdluses välja inimeste erinevusi (keel, toit, riietus) ja vajadusi.	Oskab selgitada inimeste erinevusi (nt kuidas inimesed erinevad keele, toidu või riietuse poolest) ja märgata vajadusi ning kultuuritraditsioone.	Saab aru, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused ja kultuuritraditsioonid.
Turvalisus, abi kutsumine	Osutab küsimise korral mõnele ohtlikule esemele (nt nuga, käärid, kuum pliit).	Nimetab mõningaid ohtlikke esemeid ning ütleb täiskasvanule, kui on saanud haiget	Nimetab esemeid, mis võivad olla ohtlikud (nt nuga, käärid) ja räägib täiskasvanule, kui	Nimetab ohtlikke esemeid ja tegevusi (nt terariistad, mängimine ohtlikes kohtades) ja teab, et	Teab, kuidas turvaliselt käituda (nt ohtude ennetamine ja märkamine) ja	Oskab ebaseaduslikke või ebaturvalistes olukordades turvaliselt käituda

Teema	1,5–2-aastane	2–3-aastane	3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
		või vajab abi.	kardab või on saanud haiget.	abi saamiseks tuleb pöörduda usaldusväärse täiskasvanu poole (nt politseinik, õpetaja), nimetab hädaabinumbrit 112.	kirjeldab, millal tuleb helistada hädaabinumbril ning millist infot helistades edastada.	ning vajadusel abi kutsuda.
Tervis ja keskkond	Osaleb õues liikumis- ja mängutegevustes.	Osaleb meelsasti õues liikumis- ja mängutegevustes ja teab, et see aitab tervena püsida.	Teab, et värske õhk, liikumine ja tervislik toit on kasulikud ja oskab neid oma enesetundega seostada.	Nimetab tervist toetavaid tegevusi keskkonnas (nt värskes õhus viibimine, puhtas vees ujumine).	Teab, milline keskkond, tegevus või käitumine aitab tervist hoida ja milline kahjustab.	Oskab kirjeldada, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist ning teab, kuidas oma tervist hoida.

Hammaste tervis	Tunneb ära hambaharja ja teab, et sellega pestakse hambaid.	Teab, et hambaid peab pesema.	Teab, et hambaid peab pesema ja nimetab hammaste hooldamise vahendeid.	Nimetab hammaste jaoks kasulikke ja kahjulikke toiduaineid ning oskab selgitada, miks ja kuidas tuleb hambaid pesta.	Nimetab hammaste tervise jaoks vajalikke tegevusi (hammaste pesemine, tervislik toitumine, hambaarsti juures käimine).	Oskab selgitada, mida on vaja teha selleks, et hoida hammaste tervist.
Isiklik hügieen	Osaleb hügieenitoimingutes	Teeb lihtsamaid hügieenitoiminguid koos täiskasvanuga.	Teeb hügieenitoiminguid (nt käte pesu,	Teab vajalikke hügieenitoiminguid ning teeb neid	Selgitab hügieenitoimingute vajalikkust ja järgib	Oskab selgitada, miks on oluline järgida

	täiskasvanu abiga.		nuuskamine) täiskasvanu suunamisel ja vajadusel abiga.	iseseisvalt täiskasvanu meeldetuletusel.	igapäevaseid hügieeniharjumusi iseseisvalt.	igapäevaelus isikliku hügieeni põhimõtteid.
Inimese mõju keskkonnale: loodushoid, säästev areng	Paneb prügi täiskasvanu meeldetuletusel prügikasti.	Osaleb lihtsates loodust ja keskkonda hoidvates tegevustes.	Hoiab täiskasvanu juhendamisel lihtsate tegevuste kaudu keskkonda (nt sorteerib prügi).	Teab, miks on vaja loodust hoida ja osaleb keskkonnasäästlikes tegevustes.	Selgitab, millised tema teod võivad mõjutada keskkonda ja miks on oluline loodust hoida ning mis juhtub, kui seda mitte teha.	Märkab ja kirjeldab enda ja teiste tegevuse mõju keskkonnale ning käitub keskkonda säästvalt.
Kodukoha eripära ja loodus	Tunneb ära kodu või lasteaia ümbruses tuttavaid kohti ja loodusobjekte.	Nimetab kodu või lasteaia ümbruses mõne tuttava koha ja loodusobjekti.	Kirjeldab täiskasvanu suunamisel oma kodukoha loodust ja tunneb jalutuskäigul ära tuttavaid kohti.	Nimetab konkreetseid looduselemente oma kodukohas (nt meie kodu lähedal on järv, seal on suured puud).	Tunneb ja nimetab kodukoha loodusobjekte (nt Emajõgi, Munamägi), loomi, taimi ja mõisteid (nt linn, küla, mets, park, meri).	Tunneb oma kodukoha eripära ja oskab kirjeldada kodukoha loodust.
Looduse sõltuvus ajatsüklitest	Eristab päeva ja ööd.	Märkab looduses toimuvaid muutusi eri aastaagadel.	Nimetab täiskasvanu juhendamisel ööpäeva osasid (hommik, lõuna, õhtu, öö) ja kirjeldab nendega seotud tegevusi ning tutvub erinevate aastaagadega.	Eristab ja nimetab ööpäeva osasid ja aastaagu, seostab neid mõne tüüpilise loodusnähtuse ja tegevusega (nt sügisel lehed langevad ja me riisume lehti).	Kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, aastaring.	Oskab kirjeldada loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites.

Loodusnähtused	Tunneb küsimise korral ära mõningaid ilmastikunähtusi (nt päike, vihm).	Tunneb küsimise korral ära erinevaid ilmastikunähtusi (nt päike, vihm, lumi, tuul).	Nimetab erinevaid ilmastikunähtusi (nt sajab vihma, tuul puhub) ja mõningaid aastaajale omaseid tunnuseid täiskasvanu suunamisel.	Kirjeldab täiskasvanu toel aastaaegu seoses ilmastiku- ja loodusnähtustega.	Kirjeldab erinevaid ilmastikunähtusi ning oskab neid seostada aastaegadega.	Oskab kirjeldada loodusnähtusi ja selgitada ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest.
Ohud seoses keskkonnaga	Järgib täiskasvanu juhendamisel lihtsamaid ohutusreegleid looduses.	Väldib täiskasvanu meeldetuletusel ohtlike kohti ja olukordi looduses.	Arutleb täiskasvanu juhendamisel ohtlike olukordade üle looduskeskkonnas (nt ohud metsas, veekogudel).	Nimetab tegevusi, mis võivad olla ohtlikud nii loodus- kui tehiskeskkonnas (nt ujumine täiskasvanu järelevalveta, rattasõit kiivrita).	Oskab nimetada, mida tuleb teha ohutuse tagamiseks erinevates keskkondades.	Oskab kirjeldada võimalikke ohte seoses keskkonnaga, erinevate tegevustega ja olukordadega.
Liiklus	Liigub täiskasvanu kõrval käest kinni hoides.	Peatub täiskasvanu märguande peale enne tee ületamist.	Nimetab liiklusvahendeid ja tunneb ära tuttavaid liiklusmärke (nt valgusfoor, ülekäigurada) ning selgitab täiskasvanu abiga nende tähendust.	Arutleb ohtude ja ohtlike olukordade üle tänaval ning teab mõningaid liiklusreegleid (nt sõiduteed ületades tuleb peatuda, vaadata, veenduda).	Selgitab käitumisreegleid tänaval ja teab, et liikluses tuleb olla ettevaatlik ning käitub ohutult erinevates liiklusolukordades.	Oskab liikluses ohutult käituda.
Tervislik toitumine	Tunneb küsimise korral ära mõne puu- ja köögivilja.	Nimetab mõne puu- ja köögivilja.	Arutleb täiskasvanu abiga, miks juur- ja puuviljad on kasulikud.	Nimetab, mis on tervisele kasulikud ja kahjulikud söögid ja joogid (sh vee tähtsus).	Teab ja oskab selgitada, milliseid toiduaineid on vaja iga päev süüa rohkem ja milliseid	Oskab kirjeldada, mida tähendab tervislik ja mitmekesine toitumine.

					vähem, et olla terve.	
Tervise väärtustamine	Osaleb puhke- ja liikumistegevust es.	Vastab täiskasvanu lihtsatele küsimustele puhkamise ja liikumise kohta.	Arutleb täiskasvanu abiga, miks on uni ja liikumine vajalik.	Nimetab tervist hoidvaid tegevusi (tervislik toitumine, kehaline aktiivsus, uni, puhkus).	Teab ja selgitab, miks uni, puhkus ja liikumine mõjutavad tervist.	Oskab selgitada, miks piisav puhkamine, uni ja kehaline aktiivsus on olulised tervise hoidmisel.

Kiusamisvaba käitumine	Harjub täiskasvanu toetusel teiste laste läheduses tegutsema.	Harjutab täiskasvanu suunamisel mänguasju jagama ja oma järjekorda ootama.	Arutleb täiskasvanu juhendamisel, miks löömine, narrimine või halvasti ütlemine ei ole lubatud.	Mõistab täiskasvanu toel, et teiste inimeste suhtes tuleb olla salliv ja tunneb ära kiusamiskäitumise	Teab, et vägivald ja kiusamine on vale, ning oskab ennetada, märgata ja vajadusel abistada.	Oskab kirjeldada, miks vägivald ja kiusamine ei ole lubatud käitumine.
Raha	Tunneb küsimise korral ära mündi ja paberraha.	Teab, et raha eest saab osta asju.	Arutleb täiskasvanu juhendamisel, mis on raha ja milleks seda kasutatakse.	Teab, et täiskasvanud käivad tööl raha teenimiseks ja arutleb, et raha eest saab osta vajalikke asju (nt toit, riided) ning õpib mängudes raha kasutamist.	Selgitab raha kasutamise otstarvet – et see on mõeldud asjade ostmiseks, teenuste eest tasumiseks ja mõistab raha väärtust (nt seda peab koguma või säästma).	Oskab selgitada raha otstarvet.
Digiturvalisus	Hoiab digivahendit täiskasvanu	Teab, et digivahendit kasutatakse	Nimetab täiskasvanu juhendamisel kodus	Arutleb täiskasvanu suunamisel digikäitumise	Teab, kuidas digitehnoloogiat eesmärgipäraselt	Teab digitehnoloogia ja interneti turvalise

	juhendamisel hoolikalt.	täiskasvanuga kokkuleppel ja hoitakse hoolikalt.	ja lasteaias kasutatavaid digiseadmeid (nt arvuti, telefon) ja teab mõningaid ohtusid nende kasutamisel.	reeglite üle (nt piiratud aeg ekraani vaatamiseks, võõrastele ei ütle oma nime).	kasutada (nt õppimiseks, joonistamiseks), nimetab mõningaid ohte digikeskkonnas (nt isikliku info jagamine, tundmatute linkide avamine).	ja eesmärgipärase kasutamise põhimõtteid ning oskab nimetada ohtusid digikeskkonnas.
Digivahendite kasutamine	Tutvub täiskasvanu juhendamisel lihtsamate digivahenditega.	Õpib täiskasvanu juhendamisel kasutama lihtsamaid robootikaseadmeid ning digivahendeid.	Kasutab koos täiskasvanuga lihtsamaid robootikaseadmeid ning oskab neid hoida.	Kasutab täiskasvanu juhendamisel digivahendeid, täidab lihtsaid ülesandeid (nt foto tegemine, äpi avamine) ja suudab programmeerida lihtsamaid robootikaseadmeid.	Oskab digivahendeid, sh robootikaseadmeid, kasutada konkreetse eesmärgiga, iseseisvalt, paaris või väikerühmas järgides kokkulepitud reegleid.	Oskab digivahendeid eesmärgipäraselt, heaperemehelikult ja loovalt kasutada ning juhib lihtsamaid robootikaseadmeid

3. VALDKOND „KEEL JA KÕNE“

3.1. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise ja korraldamise põhimõtted

Valdkonna „Keel ja kõne“ õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

1. luuakse võimalused keelt kuulata ja aktiivselt kasutada õppe- ja kasvatustegevustes ning igapäevatoimingutes, arvestades lapse vanust ja keeleoskuse taset;
2. luuakse võimalused eesti keele, emakeele ning teiste keelte ja kultuuridega tutvumiseks;
3. pööratakse tähelepanu erinevate meelte kaasamisele ja näitlikustamisele, kasutades miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi, liikumist ning erinevaid näitlikke vahendeid;
4. suunatakse õpitut kordama erinevates kontekstides, olukordades ja suhtlussituatsioonides, sealhulgas väljaspool lasteaeda;
5. toetatakse keele kasutamist igapäevases suhtlemises;
6. suunatakse ettelugemise, raamatuillustratsioonide vaatamise, jutustamise, dramatiseerimise, joonistamise ning oma raamatute koostamise kaudu kirjandust mõistma ja väärtustama;
7. toetatakse lugemishuvi ning lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist žanriliselt mitmekesiste ja pildirikaste raamatute ettelugemise ning õppe- ja mänguvahendite, sealhulgas meediumide ja digivahendite kasutamise kaudu;
8. toetatakse huvi ja väärtushinnangute kujunemist suulise ja kirjaliku kultuuripärandi kaudu;
9. lõimitakse keele ja kõne arendamine kõikide õppe- ja kasvatustegevuse valdkondadega ning arvestatakse lapse individuaalset arengut, pakkudes eakohaseid ja jõukohaseid keelelisi väljakutseid.

Hoiurühma õppe- ja kasvatustegevuse eripära

Hoiurühmas toimub keele ja kõne arendamine eelkõige turvalise ja toetava suhtluse kaudu. Keele arengut toetatakse igapäevaste tegevuste, mängu, laulude, luuletuste, pildiraamatute ning esemete ja tegevuste nimetamise kaudu. Lapsi julgustatakse väljendama oma soove, vajadusi ja emotsioone neile jõukohasel viisil. Keele ja kõne arendamine on lõimitud kogu päeva tegevustesse ning toimub lapse arengut ja individuaalseid vajadusi arvestades.

3.2. Lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti valdkonnas „Keel ja kõne”

Tabel 14. Valdkond „Keel ja kõne“

Alavaldkonnad	1,5–2-aastane	2–3-aastane	3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
Kirjalik kõne	Vaatab koos täiskasvanuga raamatuid ning osutab tuttavatele piltidele.	Tunneb küsimise korral ära oma nime kirja pildi.	Tunneb täiskasvanu rõhutatud hääldamise järgi kuulmise teel ära hääliku häälikute reas, nimetab üksikuid tähti ja tunneb kirja pildis ära oma nime.	Tunneb kuulates iseseisvalt ära hääliku häälikute reas ja sõnades (v.a häälikuühendites), häälib täiskasvanu abiga lihtsamaid sõnu ning tunneb ära ja nimetab tuttavamaid tähti.	Määrab hääliku asukoha (alguses, keskel, lõpus) häälikuühendita sõnas, teab enamikku tähti ning loeb üksikuid sõnu kindlas situatsioonis (nt poe- ja tänavanimed, sildid).	Tunneb tähti, suudab lugeda kokku 1–2-silbilisi sõnu.
	Jätab erinevate vahenditega paberile jälgi (nt pliiatsi, kriidi või pintsliga).	Joonistab ja kritseldab erinevate vahenditega ning matkib kirjutamist.	Matkib lugemist ja kirjutamist erinevatel viisidel või vahenditega.	Kirjutab üksikuid talle tuttavamaid tähti ja oma nime.	Oskab kirjutada enamikke joonistähti ja täiskasvanu juhendamisel üksikuid tuttavaid sõnu.	Oskab kirjutada 1–2-silbilisi lihtsamaid sõnu õigesti järjestatud ühekordsete joonistähedega.
Hääldamine	Kordab täiskasvanu järel lihtsamaid sõnu.	Kordab täiskasvanu järel lihtsamaid sõnu ja lühikesi lauseid.	Hääldab õigesti enamikku emakeele häälikuid (v.a r-häälik)	Hääldab õigesti kõiki emakeele häälikuid ja 3–4-silbilisi tuttava	Kordab järele ja hääldab õigesti kõiki emakeele häälikuid ja	Oskab oma kõnes ning etteõeldud sõnade kordamisel hääldada õigesti

Alavaldkonnad	1,5–2-aastane	2–3-aastane	3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
			ja lihtsamatest häälikutest koosnevaid konsonantühendeid (-nt, -lt, -mp jne).	tähendusega sõnu.	tuttava tähendusega sõnu.	kõiki emakeele häälikuid.
Sõnavara	Kasutab igapäevases suhtluses tuttavaid üksiksõnu.	Kasutab igapäevases suhtluses tuttavaid sõnu ja moodustab kahesõnalisi lauseid.	Kasutab igapäevases suhtluses tuttavaid sõnu, sh liitsõnu ja moodustab kahe- kuni kolmesõnalisi lauseid.	Laiendab oma sõnavara (vastandsõnad, omadussõnad jne) ja kasutab seda lihtsates lausetes igapäevases suhtluses.	Kasutab keerukamaid lauseid, moodustab vajaduse korral sõnu uudsete objektide, nähtuste või tegevuste tähistamiseks (nt nuga õuna koorimiseks – õunanuga).	Valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada.
Suhtlemine	Suhtleb täiskasvanuga oma soovide ja vajaduste väljendamiseks.	Algatab suhtlust tuttava täiskasvanu ja eakaaslasega.	Algatab ise aktiivselt suhtlust ning suhtleb meelsasti eakaaslastega koostegevuses.	Algatab ja jätkab täiskasvanuga dialoogi ka väljaspool situatsiooni, vahetab vesteldes muljeid oma kogemuste põhjal ning esitab küsimusi (nt Miks ta nii tegi? Kuidas teha?).	Püsib enda või teiste algatatud teemas, vajaduse korral kohaneb teemamuutustega.	Tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel, arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga.

Alavaldkonnad	1,5–2-aastane	2–3-aastane	3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
	Nimetab pildil olevaid tuttavaid esemeid, loomi või inimesi.	Kirjeldab pilti ühe lihtsa lausungiga täiskasvanu küsimuste toel.	Jutustab täiskasvanu abiga pildiseeria järgi, öeldes iga pildi kohta ühe lausungi.	Jutustab täiskasvanu vähese abiga nähtust, tehtust ja möödunud sündmustest 3–5 lausungiga (nt mida ta tegi kodus pühapäeval).	Jutustab pildi või kogemuse põhjal seotud lausungitega, kasutades sidesõnu.	Oskab jutustada pildi, kuulnud teksti või oma kogemuse põhjal, anda edasi põhisisu ja olulised detailid ning vahendada seejuures oma tundeid.
	Reageerib oma nimele ja täiskasvanu lihtsamatele pöördumistele.	Reageerib täiskasvanu üheosalisele juhisele.	Reageerib täiskasvanu lihtsamatele juhistele.	Saab täiskasvanu abiga aru kuuldest ning oskab sellele sobivalt reageerida.	Saab aru kuuldu peamisest sisust, oskab sellele reageerida ja sobivalt vastata.	Saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida.
	Väljendab oma soove ja vajadusi sõnade ja žestidega.	Vastab täiskasvanu lihtsatele küsimustele üksiksõnade või lühikeste lausetega.	Püüab oma mõtteid ja soove väljendada täiskasvanu suunavate küsimuste abil.	Suudab oma mõtteid väljendada lihtsate lausetega tuttavates olukordades.	Räägib oma kogemustest ja tähelepanekutest, väljendades oma mõtteid arusaadavalt.	Oskab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda.
	Kasutab kõnes üksiksõnu ja kahesõnalisi väljendeid.	Kasutab kõnes eri tüüpi lihtlauseid.	Kasutab kõnes eri tüüpi lihtlauseid (sh koondlauseid).	Kasutab kõnes lihtsamaid põimlauseid.	Kasutab kõnes põimlauseid ja lihtsamaid liitlauseid.	Kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid.
	Kuulab ja proovib täiskasvanu järel korrata lihtsamaid salme ja liisusalme.	Kordab täiskasvanu abiga lihtsamaid liisusalme.	Loeb täiskasvanu abiga lihtsamaid liisusalme.	Loeb peast liisusalme/luuletusi.	Teab peast mõnda eestikeelset laulu või luuletust.	Teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule.

4. VALDKOND „EESTI KEEL KUI TEINE KEEL“

4.1. Valdkonna „Eesti keel kui teine keel“ põhimõtted

Valdkonna „Eesti keel kui teine keel“ õppe- ja kasvatustegevuse eesmärk on toetada eesti keele omandamist loomulikes suhtlusolukordades ning kujundada positiivset hoiakut eesti keele ja Eesti kultuuri vastu. Õppe- ja kasvatustegevusega toetatakse eestikeelsete sõnade, väljendite ja lihtsamate lausete mõistmist ning julgustatakse kasutama eesti keelt igapäevases suhtlemises vastavalt lapse keeleoskusele.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

1. peetakse oluliseks eesti keele kuulamist ja omandamist tegevuste käigus, kus keelekasutust toetab ümbritsev keskkond ja tegevuse kontekst;
2. pööratakse tähelepanu erinevate meelte kaasamisele ja näitlikustamisele, kasutades miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi ning erinevaid näitlikke vahendeid;
3. suunatakse kasutama eesti keelt igapäevategevustes ja suhtlemisolukordades ning luuakse selleks lapsele huvipakkuvaid ja tähenduslikke olukordi nii lasteaias kui ka väljaspool lasteaeda;
4. korraldatakse õpitut erinevates kontekstides ja suhtlussituatsioonides ning lõimitakse keeleõpe teiste õppe- ja kasvatustegevuse valdkondadega;
5. lähtutakse vestlusteemade valikul lapse kogemustest, huvidest ning kodusest keele- ja kultuuritaustast;
6. kasutatakse eakohaseid, pildirohkeid ja lihtsa keelekasutusega raamatuid, laule, liisusalme, mänge ning teisi aktiivõppemeetodeid;
7. kasutatakse korrektset eesti keelt ning toetatakse keele arengut positiivselt ja julgustavalt, pakkudes lapsele õiget keelemudelit;
8. arvestatakse õppe diferentseerimisel lapse eesti keelega kokkupuute kestust, keeleoskuse taset, arenguvajadusi ning vajaduse korral rakendatakse individuaalset lähenemist.

Hoiurühma õppe- ja kasvatustegevuse eripära

Hoiurühmas toimub eesti keele omandamine eelkõige mängu, igapäevaste tegevuste ja loomulike suhtlusolukordade kaudu. Keele õppimist toetatakse visuaalse toe, laulude, liisusalvide, pildiraamatute, esemete ja tegevuste nimetamise ning korduvate igapäevaste tegevuste abil. Luuakse turvaline ja toetav keelekeskkond, kus julgustatakse kasutama eesti keelt ning väärtustatakse suhtlemisjulgust sõltumata keeleoskuse tasemest.

4.2. Eesti keelt teise keelena kõneleva lapse eeldatavad tulemused vanuseti

Tabel 15. Valdkond „Eesti keel kui teine keel“

1,5–2-aastane	2–3-aastane	3–4aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
Reageerib tuttavates olukordades eestikeelsele kõnele, mida toetatakse žestide, viibete või näitamisega.	Reageerib täiskasvanu lihtsatele eestikeelsetele korraldustele.	Saab aru tuttavatest eestikeelsetest sõnadest.	Saab aru lihtsamatest õpitud sõnadest ja väljenditest, mõistab nende tähendust.	Saab aru õpitud sõnadest ja väljenditest, mõistab nende tähendust ning kasutab neid igapäevasuhtluses eakaaslaste ja täiskasvanutega.	Mõistab tuttavat teemal ja igapäevasuhtluses kasutatavat eestikeelset kõnet.
Kuulab eestikeelseid sõnu ja proovib neid täiskasvanu järel korrata.	Kordab täiskasvanu järel tuttavaid eestikeelseid sõnu.	Kordab järele lihtsamaid igapäevaelus kasutatavaid sõnu ja lausungeid (nt mängin palli, panen riidesse).	Kordab järele õpitud sõnu ja lausungeid ning kasutab neid tuttavate esemete, tegevuste ja omaduste nimetamiseks.	Saab aru õppe- ja kasvatustegevuse käigus omandatud sõnade tähendusest ja väljendab end lihtsamate keeleliste konstruktsioonide abil.	Tunneb ära ja mõistab õppe- ja kasvatustegevuse käigus omandatud sõnu ja keelelisi konstruktsioone ning kasutab neid oma kõnes.
Reageerib täiskasvanu eeskujul lihtsamatele eestikeelsetele korraldustele.	Reageerib tuttavatele lihtsamatele eestikeelsetele korraldustele.	Õpib täiskasvanu suunamisel, vajadusel viibete, žestide abil aru saama lihtsatest korraldustest, mis on igapäevategevustega seotud (nt hakkame sööma, läheme õue).	Saab aru täiskasvanu toel (viiped, žestid) ja reageerib lihtsatele korraldustele.	Mõistab eesti keelse korralduse sisu ja reageerib sellele vastavalt. Vajadusel toetatakse lapse mõistmist žesti või viipega.	Saab aru õpitud sõnavara piires korraldusest, mis on vajadusel žesti või viipega toetatud ja toimib vastavalt.

1,5–2-aastane	2–3-aastane	3–4aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
Reageerib täiskasvanu eeskujul lihtsatele eestikeelsetele küsimustele.	Reageerib tuttavatele eestikeelsetele küsimustele ning püüab neile vastata üksiksõna või žestiga.	Õpib aru saama igapäevategevustega seotud küsimustest täiskasvanu toel.	Saab aru igapäevategevusega seotud küsimustest ning püüab täiskasvanu toel omandatud sõnavara piires neile vastata.	Saab aru lihtsast küsimustest ning proovib neile iseseisvalt vastata, kasutades lihtsamaid grammatilisi konstruktsioone.	Saab aru lihtsast küsimusest ning vastab õpitud sõnavara ja grammatiliste konstruktsioonide piires.
Reageerib täiskasvanu tervitusele ja hüvastijätule.	Kordab täiskasvanu järel üksikuid eestikeelseid viisakusväljendeid (nt tere, aitäh).	Saab aru üksikutest viisakusväljenditest (tere, palun, aitäh).	Kasutab täiskasvanu suunamisel üksikuid viisakusväljendeid.	Kasutab õpitud viisakusväljendeid, vajadusel täiskasvanu meeldetuletamisel.	Kasutab kõnes sobivaid viisakusväljendeid.
Kuulab eestikeelseid sõnu ja väljendeid.	Matkib täiskasvanu järel üksikuid eestikeelseid sõnu.	Proovib hääldada täiskasvanu abiga üksikuid lihtsamaid sõnu.	Hääldab täiskasvanu abiga lihtsamaid sõnu.	Kordab täiskasvanu juhendamisel võrdleva hääldamise abil ja vajadusel žesti või viipega toetatud lihtsamaid, erineva häälikupikkusega sõnu.	Suudab korrata võrdleva hääldamise abil ja vajadusel žesti või viipega toetatud erineva häälikupikkusega sõnu.
Tutvub eestikeelsete tähtedega piltide, raamatute ja mängude kaudu.	Tunneb huvi eestikeelsete tähtede vastu ning vaatleb neid koos täiskasvanuga.	Tunneb täiskasvanu rõhutatud hääldamise järgi kuulmise teel ära hääliku häälikute reas ja tutvub eesti tähtedega (nt klotsidel, õppemängudes,	Matkib üksikute eestikeelsete tähtede kirjutamist erinevatel viisidel või vahenditega.	Määrab hääliku asukoha (alguses, keskel, lõpus) häälikuühendita sõnas, teab enamikku tähti ja loeb üksikuid sõnu.	Tunneb eesti keele tähestikku, suudab kokku lugeda 1–2-silbilisi sõnu.

1,5–2-aastane	2–3-aastane	3–4aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
		„rääkivatel seintel”).			
Tutvub erinevate kirjutusvahenditega.	Jätab erinevate kirjutusvahenditega paberile või muule pinnale jälgi.	Matkib üksikute eestikeelsete tähtede kirjutamist erinevatel viisidel või vahenditega.	Kirjutab täiskasvanu toel üksikuid talle tuttavaid eestikeelseid tähti.	Kirjutab enamikku joonistähti ja täiskasvanu juhendamisel üksikuid tuttavaid sõnu, sh oma nime.	Oskab kirjutada vähemalt 1–2-silbilisi lihtsamaid sõnu õigesti järjestatud ühekordsete joonistähtedega.
Kuulab eestikeelseid laule ja liisusalme ning proovib kaasa teha liigutusi.	Kuulab ja proovib täiskasvanu järel kaasa öelda lihtsamaid eestikeelseid laule ja liisusalme.	Õpib täiskasvanu suunamisel üksikuid lihtsamaid eestikeelseid laule ja liisusalme koos liigutustega.	Kordab täiskasvanule järgi lihtsamaid eestikeelseid laule või luuletusi.	Teab peast mõnda tuttavamat eestikeelset laulu või luuletust.	Teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule.

5. VALDKOND „MATEMAATIKA“

5.1. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise ja korraldamise põhimõtted

Valdkonna „Matemaatika“ õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

1. suunatakse last märkama matemaatilisi seoseid igapäevategevustes, kirjeldama ümbritsevat keskkonda matemaatiliste mõistete abil ning järjestama, rühmitama ja loendama esemeid;
2. toetatakse lapse oskust orienteeruda ajas ja ruumis ning kasutada vastavaid mõisteid oma tegevuse ja ümbritseva keskkonna kirjeldamisel;
3. seostatakse matemaatika mängu, vaatluste, vestluste ja igapäevatoimingutega ning suunatakse last kasutama õppimisel erinevaid meeli;
4. toetatakse matemaatiliste mõistete kujunemist esemete ja nähtuste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise, järjestamise, rühmitamise ning üldistamise kaudu;
5. luuakse lapsele võimalused aktiivseks uurimiseks, avastamiseks, katsetamiseks ja probleemide lahendamiseks, toetades seeläbi loogilise mõtlemise kujunemist;
6. lõimitakse matemaatika teiste õppe- ja kasvatustegevuse valdkondadega ning seostatakse õpitav lapse igapäevaste kogemuste ja huvidega;
7. kasutatakse mitmekesiseid õppevahendeid, erinevaid õpikeskkondi ning vajaduse korral digivahendeid, et toetada lapse matemaatiliste teadmiste ja oskuste kujunemist;
8. arvestatakse lapse individuaalset arengut, huve ja võimeid ning pakutakse eakohaseid ja jõukohaseid õppimisvõimalusi.

Hoiurühma õppe- ja kasvatustegevuse eripära

Hoiurühmas kujunevad matemaatilised teadmised ja oskused eelkõige mängu, igapäevategevuste ja vahetu kogemuse kaudu. Laste tähelepanu suunatakse esemete omaduste, hulkade, suuruste, kujundite ning lihtsamate ruumi- ja ajasuhete märkamisele. Õppimine toimub erinevaid meeli kaasates ning last julgustatakse võrdlema, rühmitama, järjestama ja loendama talle tuttavaid esemeid vastavalt tema arengutasemele.

5.2. Lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti valdkonnas „Matemaatika”

Tabel 16. Valdkond „Matemaatika“

Alavaldkond	1,5–2-aastane	2–3-aastane	3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
Hulga mõiste ja võrdlemine	Leiab täiskasvanu suunamisel samasuguse eseme.	Rühmitab täiskasvanu suunamisel esemeid ühe tunnuse alusel (nt värv või kuju).	Otsustab, kas ese kuulub või ei kuulu moodustatud hulka.	Rühmitab esemeid kahe erineva tunnuse järgi (nt värv ja kuju).	Rühmitab ja nimetab hulga erinevaid ja ühiseid tunnuseid.	Oskab määrata esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotada esemeid hulkadesse, arvestades samaaegselt kahte tunnust.
	Paneb täiskasvanu suunamisel kaks ühesugust eset paari.	Moodustab täiskasvanu suunamisel sarnaste tunnuste alusel paare.	Moodustab sarnaste tunnuste alusel paarid ja võrdleb neid.	Võrdleb esemete hulki ning otsustab, mida on rohkem, vähem või võrdselt.	Võrdleb hulki kasutades mõisteid ja tutvub märkidega rohkem kui (>), vähem kui (<) ja võrdselt (=).	Oskab võrrelda hulki, kasutades mõisteid <i>rohkem</i> , <i>vähem</i> , <i>võrdselt</i> .
Loendamine, numbrite tundmine ja arvutamine	Kuulab täiskasvanu loendamist ja matkib loendamist mängulistest tegevustest.	Loendab täiskasvanu toel kolme piires.	Loendab 5 piires ja tunneb arvude rida 5ni.	Tutvub arvude ja numbrimärkidega 10ni ja kirjutab neid näidise järgi.	Loendab 12 piires, teab arvude rida 12ni, tunneb ja kirjutab numbrimärke ning nimetab antud arvule eelnevat/järgnevat arvu.	Oskab 12 piires loendamise teel kindlaks teha esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust, tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada.
	Mängib täiskasvanuga mängu, milles	Märkab täiskasvanu suunamisel	Mängib koos täiskasvanuga mängu, mis toetavad	Saab aru, et pärast juurde lisamist on esemeid rohkem ja	Paneb kokku kahe hulga esemed ja liidab ning võtab	Oskab liita ja lahutada viie piires ning tunneb märke +, –, =.

Alavaldkond	1,5–2-aastane	2–3-aastane	3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
	lisatakse või võetakse esemeid ära.	mängus, et esemete hulk muutub, kui neid juurde panna või ära võtta.	liitmisest ja lahutamisest aru saamist läbi praktilise kogemuse (nt klotsidest torni ehitamine, poemäng).	pärast äravõtmist vähem.	ühest hulgast esemeid ära ja lahutab.	
	Kuulab täiskasvanu jutustamist mängu ja igapäevategevuste käigus.	Kuulab täiskasvanu lihtsat matemaatilist jutukest, mida toetatakse esemete või piltidega.	Kuulab täiskasvanu matemaatilist jutukest, mis on illustreeritud näitlike vahenditega ja püüab sellest aru saada.	Koostab koos täiskasvanuga lihtsa matemaatilise jutu kahest hulgast.	Koostab lühikese matemaatilise jutukese kahe hulga kohta (nt „Mul oli 3 õuna, andsin 1 ära“).	Oskab koostada kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesti.
Suurused ja mõõtmine, ühikud	Kasutab täiskasvanu eeskujul mõisteid „suur“ ja „väike“.	Võrdleb kahte eset suuruse järgi ning kasutab mõisteid „suur“ ja „väike“.	Võrdleb kahte eset suuruse (suurem – väiksem), pikkuse (pikem – lühem), laiuse (laiem – kitsam) järgi ning kasutab lihtsamaid mõisteid.	Võrdleb ja järjestab 3 eset suuruse, pikkuse, laiuse ja kõrguse järgi ning kasutab vastavaid mõisteid.	Järjestab kuni 5 eset suurustunnuse järgi, leiab vaadeldavast objektist silma järgi suurema - väiksema - sama suure ning kontrollib objekte kõrvutades.	Oskab järjestada kuni viite eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm).
	Tutvub mängu käigus mängurahaga.	Kasutab mänguraha täiskasvanu suunamisel rollimängudes (nt poemäng).	Tunneb igapäevaelus ära münte ja rahatähti ning kasutab neid mängudes.	Teab, et rahaga saab asju osta ja mõisteid „sent“ ja „euro“ ning kasutab võrdlemisel mõisteid „kergem“.	Seob rahasumma kogustega, oskab lihtsamat summat kokku arvutada (nt poemäng) ning tutvub mõõtühikutega	Teab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (euro, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja seda, kuidas ning kus neid

Alavaldkond	1,5–2-aastane	2–3-aastane	3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
				ja „raskem”.	(meeter, liiter, kilogramm) ja nende kasutamisevõimalustega.	ühikuid kasutatakse.
	Kasutab täiskasvanu eeskujul mõisteid „pikk“ ja „lühike”.	Võrdleb täiskasvanu toel kahte eset pikkuse järgi ning kasutab mõisteid „pikk“ ja „lühike”.	Tunneb mängus mõõtmise teel ära erineva pikkusega esemed (nt pikk, lühike).	Mõõdab täiskasvanu toel esemete pikkust nööri või muu vahendiga.	Mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõtühikuga (nt pulk, samm) ja võrdleb tulemusi.	Oskab mõõta esemete pikkust kokkulepitud mõõtühikuga (samm, pulk, nööri vms).
Geomeetrilised kujundid ja mustrid	Osaleb täiskasvanuga mängudes, kus kasutatakse erinevaid kujundeid.	Eristab täiskasvanu toel ringi ja nelinurka ning leiab kujunditega sarnaseid esemeid lähiümbrusest.	Eristab ringi, kolmnurka ja nelinurka ning leiab kujunditega sarnaseid esemeid lähiümbrusest.	Nimetab ja leiab tasapinnalisi kujundeid (ring, kolmnurk, nelinurk), kirjeldab erinevate nelinurkade (ruudu ja ristküliku) sarnasusi ja erinevusi.	Tutvub ruumiliste kujunditega kera ja kuup ja märkab sarnasusi ja erinevusi tasapinnaliste kujunditega (ring, nelinurk).	Tunneb ära ringi, kolmnurga, nelinurga, kera ja kuubi ning oskab neid kirjeldada.
	Osaleb täiskasvanuga mängudes, kus esinevad lihtsad kordused ja rütmid.	Kordab täiskasvanu eeskujul lihtsat mustrit.	Jätkab õpetaja antud mustrit (nt punane-sinine-punane nupp).	Loob ja jätkab mustreid erinevate vahenditega (nt looduslikud materjalid, värvilised esemed).	Loob ja jätkab mustreid, rütme ning märkab neid ümbritsevas keskkonnas (nt põrandaplaadid on kollane-roheline-kollane-roheline,	Märkab ümbritsevas keskkonnas mustreid, rütme ja kordusi, oskab neid loogiliselt jätkata ja luua.

Alavaldkond	1,5–2-aastane	2–3-aastane	3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
					jalajäljed lumel).	
Orienteerumine ajas	Tutvub mängu ja igapäevategevust e kaudu lihtsamate ajamõistetega.	Kasutab täiskasvanu toel mõistet: <i>täna</i> .	Kasutab täiskasvanu toel mõisteid: <i>täna, homme, eile</i> .	Kasutab tuttavates olukordades mõisteid: <i>täna, eile, homme, praegu, enne</i> .	Teab, kasutab ja eristab mõisteid: <i>eile, täna, homme, enne, praegu, varem – hiljem, noorem – vanem</i> .	Oskab kasutada õigesti mõisteid <i>eile, täna, homme, enne, praegu, varem – hiljem, noorem – vanem</i> .
	Kuulab täiskasvanu laule ja salme nädalapäevadest ning aastaaegadest.	Kordab täiskasvanu järel üksikuid nädalapäevade või aastaaegade nimetusi.	Kordab täiskasvanu järgi nädalapäevade nimetusi ja leiab aastaaegadele iseloomulikke tunnuseid (nt piltidel, vestluses vm).	Nimetab täiskasvanu toel ja kirjeldab erinevaid aastaaegu, nädalapäevi õiges järjestuses ning tutvub kuude nimetustega.	Teab aastaaegade ja nädalapäevade järjestust ning seostab kuid aastaaegadega.	Oskab nimetada nädalapäevi, kuid, aastaaegu õiges järjestuses.
	Teab, et tal on sünnipäev.	Kirjeldab täiskasvanu toel oma sünnipäeva (nt tort, küünlad, kingitused).	Kirjeldab aastaaega, millal on tema sünnipäev (nt siis, kui lumi on maas; siis, kui puude lehed lähevad kollaseks).	Teab, millisel aastaajal on tema sünnipäev ja täiskasvanu toel nimetab oma sünnikuud.	Oskab nimetada oma sünnikuud ja -päeva.	Oskab nimetada oma sünnikuud ja -päeva.
	Tutvub mängu ja igapäevategevust e kaudu kellaga.	Seostab täiskasvanu toel tuttavaid tegevusi päevakavaga (nt söömine, õuimine, puhkeaeg).	Märgab täiskasvanu toel kella liikumist, seostab teatud tegevusi kindla kellaajaga.	Mõistab täiskasvanu toel, et kella suur seier (üleväl) näitab täistundi ja tuvastab täistunni kellaaja	Tuvastab kellal täistundi (analoog- ja digitaalkellal) ja nimetab seda õigesti.	Oskab määrata kellaega täistundides.

Alavaldkond	1,5–2-aastane	2–3-aastane	3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
				analoogkellal.		
Orienteerum ine ruumis, õuealal ja paberil	Mõistab täiskasvanu toel lihtsamaid ruumilisi mõisteid „peal“ ja „all“.	Kasutab täiskasvanu toel mõisteid „peal“, „all“ igapäevastes mängudes ja tegevustes.	Kasutab täiskasvanu toel lihtsaid ruumilisi mõisteid: peal, all, ees, taga igapäevastes mängudes ja tegevustes.	Määrab enda asukohta teiste laste ja asjade suhtes (nt seisan sõbra taga, olen laua ees), ning täiskasvanu toel vasakut ja paremat poolt.	Määrab eseme (nt robootika vahendi) asukohta teise eseme suhtes ruumis, õuealal (nt GPS kunst) ja paberil kasutades mõisteid all, peal, kohal, keskel, äärel, vasakul, paremal.	Orienteerub ruumis, õuealal ja paberil ning oskab määrata eseme asukohta teise eseme suhtes- all, peal, kohal, keskel, äärel, vasakul, paremal.

6. VALDKOND „KUNST“

6.1. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise ja korraldamise põhimõtted

Valdkonna „Kunst“ õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

1. luuakse lapsele võimalused kogeda elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning väljendada end visuaalselt;
2. toetatakse lapse loovat eneseväljendust, katsetamist ning erinevate lahenduste leidmist;
3. luuakse lapsele võimalused tutvuda erinevate materjalide, töövahendite ja töövõtetega ning õppida tundma nende omadusi, kasutades ja kombineerides olemasolevaid oskusi uutega;
4. luuakse võimalused esteetiliste elamuste, visuaalse kultuuri ja kultuuripärandi kogemiseks ning kunstiteoste vaatlemiseks ja nende üle arutlemiseks;
5. seostatakse kunstitegevused mängu, vaatluste, vestluste ja igapäevategevustega ning suunatakse last kasutama erinevaid meeli ja aistinguid loovtegevustes;
6. väärtustatakse loomisprotsessi ning toetatakse lapse isikupärast eneseväljendust, kujutlusvõimet ja loovust;
7. julgustatakse last vaatlama, kujutama, kujundama ja katsetama erinevaid kunstilisi väljendusviise ning kasutama neid oma mõtete, tunnete ja kogemuste edasiandmiseks;
8. toetatakse lapse iseseisvust, valikute tegemist ning töövahendite ja materjalide eesmärgipärast kasutamist, arvestades lapse arengut, huve ja võimeid.

Hoiurühma õppe- ja kasvatustegevuse eripära

Hoiurühmas toimub kunstitegevus eelkõige mängu, avastamise ja erinevate materjalidega katsetamise kaudu. Lastele luuakse võimalused joonistada, maalida, voolida, rebida, kleepida ja meisterdada, kasutades eakohaseid töövahendeid ja materjale. Tähelepanu pööratakse loomisprotsessile, erinevate meelte kaasamisele ning lapse loovuse, eneseväljenduse ja käeliste oskuste kujunemisele. Täiskasvanu julgustab last katsetama, märkama ümbritsevat ning tundma rõõmu iseseisvast loomisest.

6.2. Lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti valdkonnas „Kunst”

Tabel 17. Valdkond „Kunst“

1,5–2-aastane	2–3-aastane	3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
Vaatleb täiskasvanu suunamisel ümbritsevaid esemeid ja pilte.	Leiab täiskasvanu juhendamisel lähimast ümbrusest tuttavaid esemeid ning püüab neid lihtsustatult kujutada.	Leiab täiskasvanu juhendamisel lähimast ümbrusest üksikuid detaile ja objekte ning kujutab neid lihtsustatult.	Leiab täiskasvanu juhendamisel lähimast ümbrusest detaile ja objekte ning püüab neid omavahel seostada ja kujutada.	Leiab lähimast ümbrusest detaile ja objekte ning kujutab neid vabalt ja isikupäraselt.	Oskab leida ümbritsevat vaadeldes detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud ja isikupärasel viisil.
Tutvub täiskasvanu juhendamisel erinevate kunstivahenditega.	Kasutab täiskasvanu juhendamisel lihtsamaid kunstivahendeid (nt värvipliats, pintsel, voolimismass).	Kasutab lihtsaid kunstivahendeid (nt värvipliats, pintsel, savi).	Katsetab täiskasvanu juhendamisel erinevaid kunstmaterjale ja väljendab ennast kunstitöö kaudu.	Oskab täiskasvanu juhendamisel mitmekülgseid kunstitehnikaid, -materjale ja -vahendeid kasutades väljendada meeleolusid ja kujutluspilte.	Oskab mitmekülgseid kunstitehnikaid, -materjale ja -vahendeid kasutades väljendada meeleolusid ja kujutluspilte.
Tutvub täiskasvanu juhendamisel erinevate töövahenditega.	Kasutab täiskasvanu juhendamisel erinevaid töövahendeid ohutult.	Kasutab etteantud vahendeid täiskasvanu suunamisel.	Teab, kuidas erinevaid vahendeid ohutult ja sihipäraselt kasutada.	Valib sobivad vahendid ning kasutab neid ohutult ja sihipäraselt.	Kasutab erinevaid vahendeid ja võtteid ohutult ning sihipäraselt.

1,5–2-aastane	2–3-aastane	3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
Näitab täiskasvanu suunamisel oma kunstitööd.	Nimetab täiskasvanu suunamisel oma kunstitööl kujutatud objekte.	Kirjeldab täiskasvanu suunamisel oma kunstitööd lühidalt ja nimetab kujutatud objekte.	Jutustab täiskasvanu suunamisel oma kunstitööst ja õpib väljendama oma arvamust kaaslaste kunstitööde kohta.	Kirjeldab oma töö protsessi, selgitab valikuid ning avaldab teiste tööde suhtes heatahtlikult arvamust.	Oskab esitleda oma kunstitööd ja arutleda kaaslaste kunstitööde üle.
Tutvub erinevate kaunistamisvahenditega täiskasvanu juhendamisel.	Jätab täiskasvanu juhendamisel esemele jälgi erinevate vahenditega (nt tempel, sõrmevärv).	Kaunistab eseme täiskasvanu valitud vahendite (nt šabloon, tempel vm) ja juhendamise abil.	Kavandab ja kaunistab eseme täiskasvanu suunamisel.	Kavandab, valib vahendid ja kaunistab eseme iseseisvalt.	Koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks.
Tegutseb täiskasvanu juhendamisel kaaslaste kõrval ühises kunstitegevuses.	Jagab täiskasvanu suunamisel töövahendeid kaaslastega.	Teeb täiskasvanu juhendamisel kaaslastega ühistööd.	Jagab töövahendeid kaaslastega ja osaleb ühises kunstitöös.	Teeb iseseisvalt tööd rühmas, järgides kaaslastega ühises kunstitöös kokkuleppeid.	Oskab kavandada ja teostada kaaslastega ühist kunstitööd.
Vaatleb koos täiskasvanuga kunstitöid.	Näitab täiskasvanu suunamisel kunstitööl tuttavaid objekte.	Räägib täiskasvanu suunamisel kunstitööst.	Vaatleb kunstitöid ja jutustab teosest täiskasvanu suunamisel.	Arutleb nii enda kui ka teiste kunstitööde üle, suhtudes kaaslaste töödesse heasoovlikult.	Vaatleb kunstiteoseid ja oskab vestelda.
Vaatleb koos täiskasvanuga rühmaruumi kaunistusi.	Osaleb täiskasvanu juhendamisel rühmaruumi kaunistamise üksikutes tegevustes.	Kaunistab täiskasvanu abiga rühmaruumi.	Valib täiskasvanu suunamisel kaunistuse tegemiseks vahendid ja paigutab need rühmaruumi.	Oskab iseseisvalt kavandada ja valida kunstivahendid õpi- ja kasvukeskkonna kujundamiseks.	Kasutab kunsti õpi- ja kasvukeskkonna kujundamisel.

1,5–2-aastane	2–3-aastane	3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
Tutvub täiskasvanu juhendamisel tuttavate digiseadmetega.	Tunneb ära tuttavad digiseadmed.	Tunneb ära tuttavad digiseadmed, kasutab neid koos täiskasvanuga.	Pildistab või filmib täiskasvanu juhendamisel.	Oskab kasutada digiseadmeid iseseisvalt, tehes pilti, videot või salvestades heli.	Loob digitaalset sisu (näiteks foto, heli, video).

7. VALDKOND „MUUSIKA“

7.1. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise ja korraldamise põhimõtted

Valdkonna „Muusika“ õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

1. luuakse lapsele võimalused tunda rõõmu laulmisest, liikumisest, muusika kuulamisest, pillimängust ja ühisest musitseerimisest;
2. julgustatakse last kasutama oma kujutlusvõimet musitseerimisel, muusikast vestlemisel ja muusikalisel liikumisel ning toetatakse lapse mõtete, tunnete ja kogemuste väljendamist muusika kaudu;
3. luuakse lapsele võimalused kogeda erinevaid muusikalisi väljendusvorme, sh laulmist, muusika kuulamist, pillimängu, rütmi- ja liikumistegevusi ning pärimusmuusikat;
4. tutvustatakse lapsele Eesti muusikalist pärandit ning kujundatakse huvi eesti rahvalaulude, rahvapillide, rahvatantsude ja kaasaegse lastemuusika vastu;
5. toetatakse lapse muusikaliste võimete, kuulamisoskuse, rütmitaju, laulmisoskuse, liikumisoskuse ja loovuse arengut eakohaste ning mänguliste tegevuste kaudu;
6. väärtustatakse ühist musitseerimist, kujundatakse koostööoskust, esinemisjulgust ning lugupidavat suhtumist kaaslaste esitustesse;
7. seostatakse muusikategevused teiste õppe- ja kasvatustegevuste ning igapäevaeluga, võimaldades lapsel kogeda muusikat erinevates olukordades ja keskkondades;
8. kavandatakse muusikategevused paindlikult, arvestades laste vanust, arengutaset, huve ja individuaalseid eripärasid ning võimaldatakse lastel kogeda muusikat nii esitajana kui ka kuulajana.

Hoiurühma õppe- ja kasvatustegevuse eripära

Hoiurühmas toimub muusikaline tegevus mänguliselt ja lapse arengutaset arvestades. Lastele luuakse võimalused laulda, kuulata muusikat, liikuda muusika saatel, mängida lihtsamaid rütmipille ning osaleda laulu- ja liikumismängudes. Tähelepanu pööratakse rõõmu kogemisele, kuulamisoskuse, rütmitaju ja eneseväljenduse kujunemisele ning ühise musitseerimise kaudu koostöö- ja suhtlemisoskuste toetamisele.

7.2. Lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti valdkonnas „Muusika”

Tabel 18. Valdkond „Muusika“

Alavaldkond	1,5–2-aastane	2–3-aastane	3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
Laulmine ja muusika kuulamine	Osaleb laululistes tegevustes, matkides täiskasvanu liigutusi ja häälistsusi.	Proovib täiskasvanu eeskujul kaasa laulda üksikuid sõnu ja matkib lauluga kaasnevaid liigutusi.	Huvitub laululistest tegevustest (plaksutab, teeb kaasa kokkulepitud liigutusi), laulab täiskasvanuga kaasa üksikuid fraase ja laululõike.	Laulab peast lihtsamaid õpitud laule rühmaga samas tempos.	Laulab teistega koos ja samas tempos õpitud eakohaseid laule, kasutades loomulikku häält.	Oskab laulda eakohaseid laule kaastlastega ja üksi.
	Pöörab tähelepanu kuuldavale muusikale.	Kuulab täiskasvanu suunamisel lühikest laulu või muusikapala.	Tunneb rõõmu kuulatavast laulust või muusikapalast ja reageerib muusikale emotsionaalselt (nt plaksutab, kõigutab keha).	Väljendab emotsionaalselt kuulatud muusikas tajutud eristuvaid meeleolusid liigutuste ja liikumisega, tunneb kuulmise järgi ära õpitud laulu.	Teab muusikalisi põhimõisteid: aeglane – kiire, kõrge – madal, vali – vaikne, rõõmus – kurb ja oskab nende kaudu kuulatud muusikat iseloomustada.	Suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada.
	Kuulab ja märkab erinevaid ümbritsevaid helisid.	Tunneb ära tuttavaid looma- ja linnuhääli.	Tunneb ära ja imiteerib looma- ja linnuhääli.	Eristab kõla järgi õpitud pille (nt kõlapulgad, tamburiin, marakas).	Eristab muusikat kuulates enamlevinud pille (nt klaver, viiul, flööt).	Eristab õpitud pille tämbri ja kõla järgi.
Muusikalis-rütmiline liikumine	Reageerib muusikale liikumisega.	Matkib täiskasvanu eeskujul lihtsaid liigutusi	Liigub koos täiskasvanuga, reageerides muusika eristuvatele vormiosadele (jooks,	Juhindub muusika meeleolust ja rütmist ning püüab liikumisel nendega arvestada.	Arvestab liikumisel muusika meetrumiga, muudab liikumist muusikaosade ja muusikaliste	Oskab liikuda vastavalt muusika rütmile ja meeleolule

Alavaldkond	1,5–2-aastane	2–3-aastane	3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
		muusika saatel.	kõnd, seisak).		väljendusvahendite vaheldumise põhjal (tempo, dünaamika, register).	
	Matkib täiskasvanu eeskujul üksikuid lihtsaid tantsuliigutusi.	Kordab täiskasvanu eeskujul tuttavaid lihtsaid tantsuliigutusi.	Sooritab lihtsaid tantsuliigutusi (keerutus kohapeal, poolkükk, kand- ja varvasastak, rõhksamm, liigutused ülakeha ja kätega) täiskasvanu ettenäitamisel.	Tantsib, kasutades eakohaseid tantsuelemente (liikumised ringis, kolonnis, paarilisega keerutamine), osaleb laulumängudes.	Esitab õpitud tantse, kasutades eakohaseid tantsuelemente (nt hüpaksamm, liikumised paarilisega).	Oskab tantsida eakohaseid tantse üksi ja koos kaaslastega.
	Märkab erineva iseloomuga muusikat.	Reageerib erineva iseloomuga muusikale liikumisega.	Juhindub oma liikumise valikul muusika iseloomust ja täiskasvanu ettenäitamisest.	Väljendab muusika meeleolu liikumise kaudu.	Imiteerib ja katsetab loovaid liikumisi, kasutades erinevaid vahendeid ja arvestades muusika meeleoluga.	Oskab väljendada ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu, kasutades liikumisel erinevaid liigutusi, tantsusamme, vahendeid.
Pillimäng	Tutvub kehapilli ja lihtsamate rütmipillidega ning tekitab nendega helisid.	Mängib täiskasvanu eeskujul kehapillil ja lihtsamatel	Mängib kehapillil (plaksud, patsud) ja lihtsamatel pillidel (nt marakas, rütmimuna, kelluke)	Mängib rütmipille (nt kõlapulgad, tamburiin, kuljused) muusika kuulamise,	Mängib õpitud pillidel rütmisaateid lasteriimidele ja -lauludele õige hoiu ja mänguvõtetega,	Oskab mängida eakohastel pillidel õpitud lauludele, riimidele ja

Alavaldkond	1,5–2-aastane	2–3-aastane	3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
		rütmipillidel.	täiskasvanuga kaasa, eristades kiiret ja aeglast rütmi.	liikumise ja laulmise saateks.	ansamblimängus osaledes alustab ja lõpetab koos teistega, mängib nendega ühes tempos	instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge üksi ja koos kaaslastega.

8. VALDKOND „LIIKUMINE“

8.1. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise ja korraldamise põhimõtted

Valdkonna „Liikumine“ õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

1. luuakse lapsele tingimused ja võimalused aktiivseks tegutsemiseks nii üksi kui ka rühmas, et laps tunneks rõõmu igapäevasest liikumisest erinevates keskkondades ja tingimustes;
2. rikastatakse lapse tegevusvõimalusi erinevate eakohaste ja arendavate sportlike tegevustega;
3. suunatakse lapse üld- ja peenmotoorika, põhiliikumiste ning kehaliste võimete arengut erinevate liikumistegevuste, spordialade ja tantsu kaudu;
4. suunatakse last igapäevastes käelistes tegevustes ja harjutuste sooritamisel kasutama mõlemat kätt ning täpsust nõudvates tegevustes domineerivat kätt;
5. toetatakse lapse liikumisoskuste ja kehaliste võimete arengut igapäevaste liikumist nõudvate tegevuste, sealhulgas vaba mängu, jalutuskäikude ja matkade, ning juhendatud eakohaste liikumistegevuste kaudu.

Liikumistegevusi kavandatakse regulaarselt ja eakohaselt ning võimalusel viiakse vähemalt üks juhendatud liikumistegevus nädalas läbi õues. Lapsele võimaldatakse liikumisoskusi harjutada mitmekesistes keskkondades ja erinevates tingimustes. Liikumistegevustes kasutatakse erinevaid liikumisviise, liikumismänge ja vahendeid ning toetatakse edasiliikumisoskuste, vahendil liikumise, vahendite käsitlemise ja kehakontrollioskuste arengut.

Liikumine lõimitakse igapäevase õppe- ja kasvatustegevusega. Lapse järjestikust istumist vähendatakse liikumispauside, asendite vaheldumise ning liikumist võimaldavate õppetegevuste kaudu. Õpi- ja kasvukeskkond kujundatakse turvaliseks ja mitmekesiseks, et toetada nii juhendatud kui ka lapse omaalgatuslikku liikumist ja mängu. Võimalikult palju viibitakse ja liigutakse värskes õhus.

Hoiurühma õppe- ja kasvatustegevuse eripära

Hoiurühmas toetatakse lapse liikumisoskuste arengut eelkõige igapäevase aktiivse mängu, õues viibimise ja juhendatud liikumistegevuste kaudu. Lapsele võimaldatakse mitmekesiseid eakohaseid liikumiskogemusi, sealhulgas kõndimist, jooksmist, roomamist, ronimist, tasakaalu hoidmist ning erinevate vahendite kandmist, vedamist, veeretamist ja viskamist. Täiskasvanu loob turvalise ja liikumist soodustava keskkonna, näitab tegevusi ette, juhendab ja innustab last ning võimaldab tal oma oskuste piires iseseisvalt tegutseda.

8.2. Lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti valdkonnas „Liikumine”

Tabel 19. Valdkond „Liikumine“

1,5–2-aastane	2–3-aastane	3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
Osaleb täiskasvanu toel lühiajalises kehalises tegevuses.	Püsib täiskasvanu suunamisel lühiajaliselt tutavas kehalises tegevuses.	Suudab keskenduda tuttavale ja huvipakkuvale kehalisele tegevusele täiskasvanu suunamisel.	Suudab keskenduda ja sooritada uudseid kehalisi tegevusi täiskasvanu suunamisel.	Suudab lühiajaliselt pingutada ja keskenduda kehalisele tegevusele ning seda lõpule viia.	Suudab pingutada ja keskenduda sihipärasele kehalisele tegevusele.
Liigub ja mängib täiskasvanu vahetul juhendamisel.	Järgib täiskasvanu suunamisel lihtsamaid ohutusjuhiseid liikumisel ja mängimisel.	Tunneb liikumisel ja mängimisel mõningaid ohutusreegleid, kuid vajab täiskasvanu suunamist ja positiivset eeskujut.	Tunneb ja osaliselt järgib liikumisel ja mängimisel reegleid, kuid vajab veel juhendamist ja tuge.	Liikumistegevuses ja mängimisel järgib ohutus- ja mängureegleid, suudab juba teha arukamaid valikuid mänguks ja liikumiseks.	Peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutus- ja mängureeglitest, valib liikumiseks ja mängudeks sobivad paigad ja vahendid.
Proovib erinevaid eakohaseid põhiliikumisi täiskasvanu toel.	Kasutab tuttavaid põhiliikumisi mängudes ja igapäevastes tegevustes.	Sooritab põhiliikumisi õpitud harjutustes ja mängudes (põhiliikumisoskused alles arenevad ja kujunevad).	Sooritab põhiliikumisi sujuvalt aktiivses tegevuses ja mängudes.	Sooritab põhiliikumisi sihipäraselt aktiivses tegevuses ja mängudes.	Sooritab põhiliikumisi pingevalt, nii et liigutused on koordineeritud.
Proovib täiskasvanu toel erinevaid kehaasendeid ja	Proovib täiskasvanu eeskujul tasakaalu ja osavust arendavaid	Teeb tasakaalu, painduvust ja kiirust arendavaid harjutusi	Suudab sooritada tasakaalu, painduvust ja osavust arendavaid	Suudab täpsemalt juhtida liigutusi ja kombineerida	Oskab sooritada osavust, vastupidavust,

1,5–2-aastane	2–3-aastane	3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
liikumisviise.	lihtsaid liikumistegevusi.	ja tegevusi.	harjutusi ja tegevusi.	erinevaid liikumiselemente, sooritada kestmataid tegevusi, painduvust, tasakaalu, kiirust ja jõudu arendavaid harjutusi ning tegevusi.	painduvust, tasakaalu, kiirust ja jõudu arendavaid harjutusi ning tegevusi.
Liigub täiskasvanu toel erinevatel pindadel ja proovib säilitada tasakaalu.	Kõnnib täiskasvanu juhendamisel mööda laiemat rada ja proovib hoida tasakaalu lihtsates asendites.	Suudab kõndida lühikest maad (nt 2-3m) kitsal rajal, seista ühel jalal mõned sekundid.	Suudab säilitada tasakaalu lühikest aega paigal olles ning liikuda piiratud pinnal ja liikumise ajal hoida kehaasendit (k.a kelgutamisel, suusatamisel, tõukerattaga sõitmisel vm).	Suudab seista ühel jalal ja oskab sooritada lihtsaid tasakaaluasendeid; suudab kõndida kitsal rajal enesekindlalt ja sujuvalt. Suudab hoida tasakaalu vahendil liikudes (nt kelgul, suuskadel, tõuke- või jalgrattal).	Suudab säilitada tasakaalu paigal olles ja liikumisel.
Matkib täiskasvanu eeskujul üksikuid lihtsaid liigutusi.	Sooritab täiskasvanu ettenäitamisel lihtsaid liigutusi ja harjutusi.	Sooritab harjutusi õpetaja sõnalise seletuse ja ettenäitamise järgi.	Sooritab harjutusi õpetaja sõnalise seletuse järgi ja püüab ise lihtsaid liigutusi või harjutusi ette näidata.	Sooritab harjutusi õpetaja selgituste järgi ja julgeb ka kaaslastele liigutusi ja harjutusi ette näidata.	Oskab sooritada harjutusi õpetaja selgituste järgi ja ise harjutusi ette näidata.
Reageerib muusikale keha liigutamisega.	Matkib täiskasvanu eeskujul lihtsaid liigutusi muusika saatel.	Teeb lihtsaid liigutusi muusika järgi.	Teeb lihtsaid rütmilisi liikumisi (nt plaks-plaks-hüpe).	Tunneb ja järgib lihtsat rütmi (nt korduvad mustrid, tempovahetus),	Oskab sooritada koos kaaslasega rütmiliikumisi.

1,5–2-aastane	2–3-aastane	3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
				kasutab lihtsaid tantsusamme üksi ja rühmas tantsides.	
Märkab liikumise ajal muusika või rütmi muutust.	Reageerib täiskasvanu eeskujul liikumisega lihtsale rütmi- või tempomuutusele.	Reageerib lihtsatele rütmidele ja liikumisjuhistele (nt muusika järgi liikuma jääda või liikuda aeglasemalt/kiiremini)	Jälgendab liikumisega erinevaid rütme, lihtsa muusika või plaksutuse saatel (nt kõnnib ühtlases tempos, kui kuuleb plaksutust) ja muudab liikumisviisi rütmimuutusel.	Eristab aeglast ja kiiret rütmi ning kohandab oma liikumist vastavalt.	Oskab liikuda vastavalt rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga.
Kannab, veeretab ja liigutab täiskasvanu toel lihtsamaid vahendeid (nt pall, rõngas).	Kasutab täiskasvanu eeskujul erinevaid vahendeid (nt pall, rõngas, rätik).	Kasutab erinevaid vahendeid (näiteks pallid, rätikud, rõngad, suusad, kelgud jne) loovalt ja katsetades, mitte veel sihipäraselt.	Kasutab erinevaid vahendeid (näiteks pallid, rätikud, rõngad, suusad, kelgud jne) juba sihipärasemalt (nt viskab palli soovitud suunas, suudab rõngast keerutada).	Kasutab vahendeid iseseisvalt, mitmekesisemalt ja loovalt (nt suudab visata palli sihtmärki, veeretada ja keerutada rõngast, kelgutada turvaliselt).	Oskab kasutada liikumisel erinevaid vahendeid (näiteks pallid, linnid, rätikud, rõngad, reketid, suusad, kelgud jne).
Osaleb täiskasvanu eeskujul lihtsas liikumismängus.	Mängib täiskasvanu juhendamisel lihtsat liikumismängu, järgides ühte lihtsat juhust.	Mängib täiskasvanu juhendamisel, lihtsaid mängu, kus on liikumist ja vähem kindlaid reegleid.	Mängib lihtsamaid liikumismänge, kus on 1–2 reeglit. Sportlikke elemente (nt viskamine, hüppamine, jooksmine) rakendab mängus sihipärasem	Mängib mängu, kus on rohkem reegleid ja koostööd (nt liikumis- ja sportlike elementidega mängud meeskondades).	Oskab mängida erinevaid liikumis- ja sportlike elementidega mängu.

1,5–2-aastane	2–3-aastane	3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
Vaatleb tuttavaid liikumistegevusi ja proovib neid kaasa teha.	Tunneb ettenäitamisel ära tuttavaid liikumistegevusi (nt jooksmine, hüppamine, ronimine).	Nimetab täiskasvanu suunamisel mõningaid igapäevaseid liikumisi (nt jooksmine, hüppamine, ronimine), eriti neid, mida ise sageli teeb.	Nimetab erinevaid igapäevaseid liikumisi (nt rattasõit, jooksmine, tantsimine) ja lihtsamaid spordialasid, mida on näinud või ise teinud (nt jalgpall, tantsimine vm).	Nimetab erinevaid igapäevaseid liikumisvõimalusi (nt jalgrattaga sõitmine, kelgutamine vm) ja mitmeid spordialasid nimepidi, eriti neid, mida on ise proovinud või mida peres harrastatakse.	Oskab nimetada erinevaid igapäevaseid liikumisvõimalusi ja spordialasid.

VI LAPSE ARENGU ANALÜÜSIMINE, HINDAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

1. Lapse arengu hindamise eesmärk ja põhimõtted

Lapse arengu jälgimine ja hindamine on järjepidev osa igapäevasest õppe- ja kasvatustegevusest. Hindamise eesmärk on saada terviklik ülevaade lapse arengust, märgata tema tugevusi, huvisid ja individuaalseid vajadusi ning selgitada välja valdkonnad, milles laps vajab edasist toetust. Hindamise tulemusi kasutatakse lapse arengu toetamiseks, õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks ning vajaduse korral toe korraldamiseks.

Lapse arengu hindamisel lähtutakse lapse individuaalsest arengust ning alushariduse riiklikus õppekavas sätestatud eeldatavatest arengutulemustest üldoskustes ja õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades. Lapse arengut vaadeldakse terviklikult ning tema arengut võrreldakse eelkõige tema enda varasema arenguga.

Hindamisel väärtustatakse lapse pingutusi, saavutusi, toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi. Arvestatakse lapse vanuse, arengutaseme, individuaalsete võimete ja vajadustega ning õpi- ja kasvukeskkonna mõjuga lapse arengule.

Lapse arengut jälgitakse ja hinnatakse igapäevatoimingutes, vabamängus ning õppe- ja kasvatustegevustes. Hindamine toimub lapsele tuttavas ja loomulikus keskkonnas ning võimalikult mänguliselt.

Lapse arengu hindamisel tehakse koostööd lapsevanemaga ning vajaduse korral tugispetsialistidega. Lapsevanematele tutvustatakse lasteaias kasutatavaid lapse arengu hindamise põhimõtteid ja korraldust.

Lapse arengut puudutav teave on konfidentsiaalne. Hindamise tulemuste dokumenteerimisel, säilitamisel ja kasutamisel lähtutakse isikuandmete kaitset reguleerivatest õigusaktidest.

2. Lapse arengu hindamise meetodid ja korraldus

Lapse arengut jälgitakse ja hinnatakse järjepidevalt kogu õppeaasta jooksul. Hindamist viivad läbi rühma õpetajad, kaasates vajaduse korral teisi lapsega tegelevaid õpetajaid ja tugispetsialiste. Erinevates olukordades ja tegevustes kogutud teavet analüüsitakse, et kujuneks terviklik ülevaade lapse arengust.

Peamiseks lapse arengu hindamise meetodiks on vaatlus. Last vaadeldakse igapäevatoimingutes, vabamängus, suhtlemisel, õues viibimisel ning erinevates õppe- ja kasvatustegevustes. Vaatlus on eesmärgipärane ning selle käigus keskendutakse lapse tegelikule tegevusele, käitumisele, oskustele ja arengule.

Lisaks vaatlusele kasutatakse vastavalt lapse vanusele, arengutasemele ja hindamise eesmärgile:

- vestlust lapsega;
- lapse tööde ja praktiliste tegevuste vaatlemist ning analüüsimist;
- mängulisi ülesandeid ja tegevusi;
- küsitlusi ja intervjuusid;
- arengumappi;
- lapse enesehindamist ja refleksiooni eakohasel viisil;
- lapsevanemalt saadud teavet;
- vajaduse korral muid lapse vanusele ja arengutasemele sobivaid hindamismeetodeid ja -vahendeid.

Lapse arengu hindamisel kogutud teavet analüüsitakse, et selgitada välja lapse olemasolevad oskused, tugevused, huvid ning toetust vajavad valdkonnad. Hindamistulemusi arvestatakse edasise õppe- ja kasvatustegevuse ning õpi- ja kasvukeskkonna kavandamisel.

Lapse arengust koostatakse vähemalt üks kord õppeaastas kirjalik kokkuvõte. Lapse arengu jälgimise ja hindamise tulemused dokumenteeritakse lasteaias kokkulepitud viisil.

Kui lapse arengus või toimetulekus ilmneb toe vajadus, teavitatakse sellest lapsevanemat ning vajaduse korral kaasatakse tugispetsialistid. Lapse vajadustest lähtudes kohandatakse õppe- ja kasvatustegevust ning rakendatakse sobivaid tugimeetmeid. Vajaduse korral koostatakse lapsele individuaalne arenduskava.

Lapse arengu hindamise korraldust ja kasutatavate meetodite sobivust analüüsitakse perioodiliselt ning vajaduse korral täpsustatakse lapse arengu hindamise põhimõtteid ja korraldust lasteaias õppekavas.

3. Lapse arengumapp

Lapse individuaalse arengu jälgimiseks koostatakse igale lapsele arengumapp, mida täiendatakse järjepidevalt kogu lasteaias käimise aja jooksul. Arengumapp annab ülevaate lapse arengust, õppimisest, huvidest ja saavutustest ning võimaldab jälgida lapse arengut ajas.

Arengumapp lähtub lapsest ning selle koostamisse kaasatakse võimaluse korral ka laps. Last julgustatakse eakohaselt oma tööde üle arutlema, oma tegevust ja saavutusi kirjeldama ning arengumappi materjale valima. Lapsevanemal on võimalus tutvuda oma lapse arengumapiga. Juhendmaterjal rõhutab samuti lapse kaasamist arengumapi koostamisse ja tema enda tööde valikusse.

Arengumapp võib sisaldada:

- arengumapi tiitellehte;
- lapse kohta käivat üldinfot;
- lapsevanemalt lasteaeda tulekul saadud eelinfot;
- lapse kohanemist kajastavaid tähelepanekuid;
- lapse arengu hindamise ja analüüsimise materjale;
- lapsega tehtud vestlusi, küsitlusi ja intervjuusid;
- lapse huvitavaid ütlemissid, arvamusi ja sõnalist loomingut;
- valitud töölehti ja praktiliste tegevuste näiteid;
- lapse kunsti- ja loovtöid;
- arenguvestlusega seotud materjale ja kokkuvõtteid;
- muid lapse arengut ja õppimist iseloomustavaid materjale.

Arengumappi kogutavate tööde ja materjalide juures märgitakse kuupäev, et lapse areng oleks ajaliselt jälgitav. Arengumappi kasutatakse lapse arengu analüüsimisel ja arenguvestluse läbiviimisel. Lapse lasteaiast lahkumisel antakse arengumapp lapsevanemale.

4. Lapse arenguvestlus

Lapse arengu toetamiseks viiakse lapsevanemaga läbi arenguvestlus üks kord õppeaastas. Arenguvestluse aluseks on lapse arengu järjepideva jälgimise ja hindamise käigus kogutud teave ning arengumapi materjalid.

Koolieelikute arenguvestlused toimuvad sügisel. Teiste laste arenguvestlused toimuvad õppeaasta teises pooles. Arenguvestluste täpne ajakava koostatakse igaks õppeaastaks, arvestades rühmade töökorraldust.

Arenguvestlusel:

- antakse lapsevanemale tagasisidet lapse arengust üldoskustes ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades;
- tuuakse esile lapse tugevused, huvid ja toetust vajavad valdkonnad;
- arutatakse lapse arengut, õppimist ja heaolu;
- kuulatakse lapsevanema tähelepanekuid, seisukohti ja ootusi;
- lepitakse vajaduse korral kokku lasteaia ja kodu edasised tegevused lapse arengu toetamiseks.

Arenguvestluse tulemused dokumenteeritakse ning dokumenteerimisel ja andmete säilitamisel järgitakse isikuandmete kaitse nõudeid.

5. Koolivalmiduse hindamine ja koolivalmiduskaart

Koolieeliku arengut ja koolivalmiduse kujunemist jälgitakse ning hinnatakse järjepidevalt kogu viimase lasteaia-aasta jooksul. Koolivalmiduse hindamisel lähtutakse lapse üldoskustest ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade eeldatavatest arengutulemustest, arvestades lapse individuaalset arengut, tugevusi ja toetust vajavaid valdkondi.

Koolieelikute sügisel toimuval arenguvestlusel antakse lapsevanemale ülevaade lapse senisest arengust ja koolivalmiduse kujunemisest. Vajaduse korral lepitakse kokku tegevused, millega toetatakse lapse arengut viimase lasteaia-aasta jooksul.

Kevadel koostatakse kogu õppeaasta jooksul kogutud teabe ja lapse arengu hindamise tulemuste põhjal koolivalmiduskaart. Koolivalmiduskaardil kirjeldatakse lapse oskusi ja arengut üldoskustes ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades, tuues välja lapse tugevused ja toetust vajavad valdkonnad.

Koolivalmiduskaart toetab lapse sujuvat üleminekut lasteaiast kooli ning annab lapse edasise arengu toetamiseks vajalikku teavet. Koolivalmiduskaart kantakse hariduse infosüsteemi vastavalt kehtivale korrale.

VII LASTEAIA ÕPPEKAVA UUENDAMINE JA TÄIENDAMISE KORD

Tupsiku Eralasteaia õppekava on lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument. Õppekava rakendamist analüüsitakse regulaarselt ning õppekava uuendatakse ja täiendatakse vajaduse korral, lähtudes lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse tulemustest ja arenguvajadustest ning muudatustest õigusaktides ja alushariduse riiklikus õppekavas.

Õppekava ja selle muudatused koostab lasteaia direktor koostöös õppe- ja kasvatustegevusega seotud töötajatega. Enne õppekava või selle muudatuste kinnitamist kuulab direktor ära hoolekogu arvamuse.

Õppekava ja selle muudatused kinnitab lasteaia direktor. Kinnitatud õppekava avalikustatakse lasteaia veebilehel.